శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమ జయంతి సమారోహములు

ఆంధ్రపాఠకులకు అమూల్యతరుణము

శ్రీ వివేకానంద సంపూర్ణ గ్రంథావళి

ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఆంగ్లసంపుటములు ఆంధ్రీకరింపబడి 10 సంపుటాలుగా ప్రకటింపబడుతున్నది. ప్రతి సంపుటంలోను దాదాపు 500 పుటలుంటాయి. అసలు ఖరీదు అట్టబైండు సెట్టు రు. 50 లు. కాలికోబైండు సెట్టు రు. 65 లు. పోస్టేజి ప్రత్యేకం.

స్వామిజీసందేశం మాతృదేశభక్తిభరితం ప్రాణప్రదం ఆత్మోత్తేజకరం విశ్వజనీనం. అది సమగ్రంగా ఆంధ్రమహాజనులకు అందడం ఇదే మొదటిసారి. స్వామిజీ దివ్యదృష్టి ఆయన అమోఘ పరిష్కారవిధానం సూచింపని ముఖ్యసమస్య అంటూ లేదు. ఆయన గ్రంథావళిని చదివినవారికి ఉత్సాహము ఉదాత్తతయున్నూ కలుగక తప్పదు.

ప్రకటనకు ముందే పైకం చెల్లించేవారికి తగ్గింపు ధరలు

అట్టబైండు సెట్టు రూ. 30 లు మాత్రమే. 1962 ఫిబ్రువరి తే 28 ది లోగా రూ. 10 లు చెల్లించి పేరు రిజిస్టరు చేయించుకొని మిగత రూ. 20 లను ఒకటి రెండు వాయిదాలుగా జూన్ తే 30 ది లోగా పంపాలి.

క్యాలికోబైండు సెట్టు రూ. 45 లు మాత్రమే. 1962 ఫిబ్రువరి తే 28 ది లోగా రూ. 15 లు చెల్లించి పేరు రిజిస్టరు చేయించుకొని మిగత రూ. 30 లను ఒకటి రెండు వాయిదాలుగా జూన్ తే 30 ది లోగా పంపాలి.

1962 జూలైకిని 1963 జూలైకిని మధ్యకాలమున గ్రంథములు సరఫరా చేయబడును.

ఇట్లు :

మేనేజరు,

శ్రీ రామకృష్ణ మఠము

మైలాపూరు : : మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౮ ౧౯౬౨, ఫెబ్రువరి; ప్లవ - మాఘము సంచిక ౮

విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ మఠ ప్రచురణములు

740 పుటలు	శ్రీరామకృష్ణ సూక్తి సుధ (తొలికూర్పు)	రూ. 7/50
496 పుటలు	శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము (ద్వితీయ ముద్రణము)	రూ. 5/-
144 పుటలు	శ్రీ శారదాదేవి	రూ. 1-25
312 పుటలు	శ్రీ శారదా ప్రసంగములు	రూ. 3-00
540 పుటలు	శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)	రూ. 3-50
432 పుటలు (సాదా) రూ. 3-50	శ్రీవివేకానంద జీవితచరిత్ర (అట్టబైండు)	రూ. 4/-
564 పుటలు	స్వామి - శిష్య సంవాదములు (ప్రథమ ముద్రణము)	రూ. 5/-
344 పుటలు	బ్రహ్మానంద బోధనలు (ప్రథమ ముద్రణము)	రూ. 3-50
330; 324 పుటలు	సందేశతరంగిణి - 2 భాగములు (ఒక్కొక్క భాగము)	రూ. 3/-
402 పుటలు	పారమార్థిక సంభాషణలు	రూ. 3/-
504 పుటలు	శ్రీమద్భగవద్గీత (పంచమ ముద్రణము)	రూ. 4/-

జ్ఞానయోగము 4 00 రాజయోగము	2 50	గిరీశచంద్ర 0 75 భక్తిమార్గము	0 50
కర్మయోగము 1 50 భక్తియోగము	1 50	షికాగో నగరోపన్యాసములు ...	0 50
నారద భక్తి సూత్రములు ...	3/-	గురూపదేశములు 0 50 శ్రీకృష్ణవాణి	0 40
పరతత్త్వప్రసంగము	2/-	శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ	0 37
శ్రీ నాగమహాశయుని జీవితచరిత్ర	1 25	శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము ...	0 37
ప్రబోధరత్నాకరము	2 25	శ్రీ శారదా సూ నవనీతము	0 40
శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర	2/-	నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము ..	0 37
దేవీమాహాత్మ్యము	2/-	నా గురుదేవుడు 0 40 బుద్ధ ఉవా	0 37
వివేకానందలేఖావళి (మొదటిభాగము)	1 50	శ్రీరామకృష్ణుడు, వివేకానందస్వామి	0 25
వివేకానందలేఖావళి (రెండవభాగము)	1 75	శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము..	0 25
శ్రీరామకృష్ణోపనిషత్తు ...	1 25	పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ..	0 25
హిందూ మతము ...	1 25	నవీన భారతదేశము ..	0 25
అనుష్ఠాన వేదాంతము ...	1 25	తాపత్రయ చికిత్స ..	0 25
కులము, సంస్కృతి, సామ్యవాదము	1/-	పవహారిబాబా 0 25 [illegible]	0 19
వివేక సూర్యోదయము ...	1 25	సర్వం విష్ణుమయం జగత్ ..	0 19
భారతీయ మహిళ ...	1/-	శ్రీ రామకృష్ణ ఆరాత్రికము ..	0 12
కఠోపనిషత్తు ...	0 80	శ్రీరామనామసంకీ[illegible] 0 6 మాతృగీతము	0 6
శ్రీ పరమహంస నీతికథారత్నములు	0 75	[illegible]మతము 0 [illegible] వి. సింహగర్జనము	0 3

శ్రీ దొడ్డ భాగవతము - మొదటి సంపుటము రూ. 6-50; రెండవ సంపుటము రూ. 5-50;
మూడవ సంపుటము రూ. 7-50 (మూడును ఒకేసరి కొన్నచో: రూ. 18-50

ఇవియేకాక సంస్కృత, ఆంగ్ల, తమిళ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములు,

వేదాంత కేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాసపత్రికలును మావద్ద దొరకును

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

'అఖిలవిభు శరణొందుము, యా క్షణంబ యతనికృప నీకు ననుభావ్య మగును వత్స.'

-శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౭ } - ఫెబ్రువరి :: ప్లవ - మాఘము { సంచిక ౨

సౌందర్యలహరి

మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

టీక : నే. భ.

కవీన్ద్రాణాం చేతః కమలవన బాలాతపరుచిం
భజన్తే యే సన్తః కతిచి దరుణా మేవ భవతీమ్
విరిఞ్చి ప్రేయస్యా స్తరుణతర శృఙ్గారలహరీ
గభీరాభి ర్వాగ్భి ర్విదధతి సతాం రఞ్జన మమీ ॥ ౧౬

(దేవి)	(అమ్మా)	అమీసన్తః	ఆయీ సజ్జనులు
కవీన్ద్రాణాం	కవీశ్వరుల	విరిఞ్చి	బ్రహ్మదేవుని
చేతః కమల	మనఃపద్మములకు	ప్రేయస్యాః	ప్రియురాలి
బాల+ఆతపరుచిం	లేతయెండవంటిదానవును	తరుణతర	మిక్కిలి లేబ్రాయపు
అరుణాం ఏవ	అరుణ అను పేరుగలదానవును (అరుణవర్ణముగల దానవును) అగు	శృఙ్గారలహరీ	పొంగెక్కిన సింగారపు వెల్లువను బోలిన
		గభీరాభిః	గంభీరములైన
భవతీం	నిన్ను	వాగ్భిః	వాగ్విలాసములచే
కతిచిత్	అల్పసంఖ్యాకులగు	సతాం	సాధువులకు
యేసన్తః	ఏ సజ్జనులు	రఞ్జనం	ఆహ్లాదమును
భజన్తే	కొల్తురో ఉపాసింతురో	విదధతి	ఒనగూర్తురు.

తా॥ అమ్మా, కవీశ్వరుల మనఃపద్మములకు నీవు ప్రభాత సూర్యకాంతివలె వికాస ప్రదాయినివి. నీ పేరు అరుణ. నీ వన్నె అరుణము. తెలిసి నిన్ను ఉపాసించు సాధువులు అరుదు. కాని ఆ ఉపాసనకు ఫలితముగ వారి వాగ్విలాసములు నలువరాణి యౌవనపుశృంగార ప్రవాహములవలె గంభీరములై సజ్జనులకు ఆహ్లాదము గూర్చుచుండును.

సవిత్రీభి ర్వాచాం శశిమణిశిలాభఙ్గరుచిభి
ర్వశిన్యాద్యాభి స్త్వాం సహ జనని సఞ్చిన్తయతి యః
స కర్తా కావ్యానాం భవతి మహతాం భఙ్గిరుచిభి
ర్వచోభి ర్వాగ్దేవీ వదనకమలామోద మధురైః ॥ ౧౭

జనని	అమ్మా	మహతాం	మహాత్ముల (కాళిదాసాదుల)
వాచాం	వాక్కులకు	భఙ్గిరుచిభిః	రీతులందలి రుచులవంటి రుచులతోను
సవి|	జనయిత్రులును		
శశిమణిశిలా	చంద్రకాంతమణుల	వాగ్దేవీ	సరస్వతీదేవియొక్క
భఙ్గరుచిభిః	తునకలబోలిన కాంతి గల వారును అగు	వదనకమల	వక్త్రపద్మమందలి
		ఆమోద	పరిమళమువంటి పరిమళము తోను
వశినీ ఆద్యాభిః సహ	వశిని మున్నగు అష్ట శక్తులతో గూడ		
		మధురైః	మధురములైన
త్వాం	నిన్ను	వచోభిః	వాక్కులతో
యః	ఏ సాధకుడు	కావ్యానాం	ప్రబంధముల
సఞ్చిన్తయతి	ధ్యానించునో	కర్తా	రచయిత
సః	ఆసాధకుడు	భవతి	అగును.

తా॥ వశిని — కామేశ్వరి — మోదిని — విమల — అరుణ — జయిని — సర్వేశ్వరి — కౌలిని అను సెనమంద్రు శక్తులును వాక్కులను జనింపజేయువారు. వారి మేనికాంతి అప్పుడే కోయబడ్డ చంద్రకాంత శిలలకాంతిని బోలియుండును. వారి నడుమ నున్న నిన్ను చింతించు సాధకుడు తప్పక మహాకావ్యకర్త యగును. అతని రీతులరుచి మహాత్ములగు కాళిదాసాదుల రీతుల రుచితో తులతూగుచుండును. అతని వాక్యముల మాధుర్యము సరస్వతీ ముఖ పద్మ పరిమళమువలె నుండును.

తనుచ్ఛాయాభి స్తే తరుణతరణిశ్రీసరణిభి
ర్దివం సర్వా ముర్వీ మరుణిమ నిమగ్నాం స్మరతి యః
భవ న్త్యస్య త్రస్యద్వనహరిణ శాలీన నయనా
స్సహోర్వశ్యా వశ్యాః కతి కతి న గీర్వాణగణికాః ॥ ౧౮

(జనని)	(అమ్మా)
కరుణతరణి	బాలసూర్యుని
శ్రీ సరణిభిః	ద్యుతివంటి ద్యుతిగల నీ
తనుచ్ఛాయాభిః	మేని కాంతులచే
సర్వాం	సమస్తమైన
దివం	అంతరిక్షమును
ఉర్వీం	భూమిని
అరుణిమ	ఎఱుపులో
నిమగ్నాం	నిక్కిలియు మునిగినదాని నిగా
యః	ఏ ఉపాసకుడు

స్మరతి	ధ్యానించునో (భావించునో)
అస్య	ఆ ఉపాసకునికి
త్రస్యద్	భయపడుచున్న
వనహరిణ	అడవిజింకల (కన్నులవలె)
శాలీన	చంచలములైన
నయనాః	నేత్రములుగలవారగు
గీర్వాణగణికాః	దేవవేశ్యలు
ఊర్వశ్యాసహ	ఊర్వశితో సహ
కతి కతి	ఎందఱెందఱు
వశ్యాః	స్వాధీనులు
నభవని	కాకుందురు ?

తా॥ అమ్మా, నీమేనికాంతులు బాలసూర్యునిద్యుతిని బోలినవి. ఈ భూమ్యాకాశము లను నీమేనికాంతి యెఱుపులో మునిగియున్నవానినిగా ఏ సాధకుడు ధ్యానించునో వానికి భయ పడు వనహరిణముల కన్నులను బోలిన చంచలనేత్రములుగల ఊర్వశి మున్నగు దేవవేశ్యలు ఎందఱెందఱు వశపడకుందురు? ఎందఱెందఱో తప్పక వశపడుదురనుట.

ముఖం బిన్దుంకృత్వా, కుచయుగ మధ స్తస్య, త దధో
హరార్ధం ధ్యాయేద్ యో, హరమహిషి, తే మన్మథకలామ్-
స సద్య స్సంక్షోభం నయతి వనితా ఇ త్యతిలఘు
త్రిలోకీ మ ప్యాశు భ్రమయతి రవీన్దు స్తనయుగామ్ ॥ ౧౯

హరమహిషి	మహాదేవప్రియా,
బిన్దుం	బిందుస్థానమున
ముఖం కృత్వా	ముఖమును ధ్యానించి
తస్య+అధః	దానికి క్రింద (బిందుద్వయస్థానమున)
కుచయుగం	చనుగవను
(కృత్వా)	(ధ్యానించి)
తదధః	దానికి క్రింద
హర+అర్ధం	శక్తిని, త్రికోణమును, యోనిని
(కృత్వా)	(ధ్యానించి)
తత్ర	అచట
తే	నీ

మన్మథకలాం	కామరాజ బీజమును (క్లీం కారమును)
యః	ఏసాధకుడు
ధ్యాయేత్	చింతించునో
సః	ఆసాధకుడు
సద్యః	అప్పుడే
వనితాః	మగువలను
సంక్షోభం	చిత్తవికారమును
నయతి	ఒందించును
ఇతియత్	అనుట ఏదికలదో
తత్	అది
అతిలఘు	(అతని మహిమలో) లవలేశమే

(కింతు)	(మఱేమన)	త్రిలోకీం అపి	మూడులోకాల
రవి+ఇన్దు	సూర్యచంద్ర బింబములే		(ముల్లోకము)ను సైతము
స్తనయుగాం	చనుగవగా గలదగు	ఆశు	శీఘ్రముగ
		భ్రమయతి	చలింపజేయును.

తా॥ ఓ సదాశివప్రియా, మీాది చుక్కలో ముఖమును, దాని క్రింది రెండు బిందువులలో చనుగవయు దాని క్రింది లకారమున త్రికోణమును (యోనియు) గల క్లీం అను నీ కామకలను ధ్యానించు సాధకుడు సూర్యచంద్రబింబములే చనుగవగ గల త్రిలోకినే (ముల్లోకాలనే) ఉఱ్ఱూతలూపు ననగా వనితల మనముల కలవరపఱచుట అతని కొక లెక్కయా?

కిరన్తీ మఙ్గేభ్యః కిరణనికురుమ్బామృతరసం
హృది త్వా మాధత్తే హిమకరశిలామూర్తిమివ యః
స సర్పాణాం దర్పం శమయతి శకున్తాధిప ఇవ
జ్వరప్లుష్టాన్ దృష్ట్వా సుఖయతి సుధాధారసిరయా ॥ ౨౦

(హే దేవి)	(అమ్మా)	సః	ఆ సాధకుడు
యః	ఏ సాధకుడు	శకున్తాధిప ఇవ	గరుత్మంతునివలె
అఙ్గేభ్యః	అవయవాలనుండి	దృష్ట్వా	చూపు (ప్రసరింపచేసిన)
కిరణ	కిరణాల		మాత్రముచేతనే
నికురుమ్బ	సమూహము అనెడి	సర్పాణాం	పాముల
అమృతరసం	పీయూషరసమును	దర్పం	గర్వమును (క్రౌర్యమును)
కిరన్తీం	వెదజల్లుచున్న దానవును	శమయతి	నశింపజేయును
హిమకరశిలా	చంద్రకాంత శిలానిర్మిత	జ్వరప్లుష్టాన్	జ్వరసంతప్తులను
మూర్తిం ఇవ	ప్రతిమవంటి దానవును అగు	సుధా+ఆధార	అమృతమున కునికిపట్టగు
త్వాం	నిన్ను	సిరయా	నాడులు గలదగు
హృది	డెందమున	(దృష్ట్యా)	(చూపుచేతనే)
ఆధత్తే	ధ్యానించునో	సుఖయతి	సుఖింపజేయును.

తా॥ అమ్మా, నీ అవయవాలు కిరణాల సమూహము అను అమృతరసమును వెదజల్లుచున్నవి. నీవు చంద్రకాంతశిలానిర్మితప్రతిమవంటిదానవుగ ఉన్నావు. నిన్ను డెందమున ధ్యానించు సాధకుని కంటినాడులలో అమృత మొలుకుచుండును. కావున అతనిచూపు సర్పముల గర్వ మణంపగలదు, జ్వర తప్తులజ్వరమును చల్లబఱుపగలదు.

శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి

[సంపాదకీయము]

శ్రీరామకృష్ణున కొకనా డొక దివ్యదర్శనము గలిగెను. దానిని కనినంతనే ఆయన మేను గడగడ వణక జొచ్చినది. ఆ దివ్యదర్శనములో లోకజనని ఆయనకు అగపడి 'వీడు నీ కుమారు' డనుచు నొక బాలకుని జూపెను. ఆతలంపే ఆయనకు ప్రాణాంతకము. అంతలో లోకజనని ఖిన్నుడైన ఆతన సుతుని ఊరడించి "ఆ బాలుడు నీకు పుత్రు డగు ననగా పారమార్థిక పుత్రుడగునే కాని లోకసామాన్యార్థమున కాదు" అనెను. శ్రీరామకృష్ణుని దిగులు తీఱెను. అనంతరకాలమున బ్రహ్మానందస్వామి యని ప్రసిద్ధుడైన శిష్యుడు తన యొద్దకు వచ్చినప్పుడు దివ్యదర్శనమున తనకు కనిపించిన బాలు డతడే అని శ్రీరామకృష్ణుడు తత్క్షణమే గుర్తించెను.

శ్రీబ్రహ్మానందస్వామికి మొదటి పేరు రాఖాల్చంద్రఘోషు. ఇరువదినాలుగు పర్గణాల జిల్లాలో బసిర్హాట్ అను గ్రామమున నొక సంపన్నకుటుంబమున నతడు జనించెను. అతని తండ్రి ఆనందమోహనఘోషుఒకజమీందారు. తల్లి ధర్మనిష్ఠ గలది, శ్రీకృష్ణభక్త. రాఖాలు 1863 వ సంవత్సరము జాన్యువరి 21 తేదినాడు జన్మించెను. శ్రీకృష్ణుని సహచరబాలు డను నర్థము గల రాఖా లను పేరును కుమారునకు తల్లియే పెట్టియుండును. రాఖాలు ఐదేండ్లవాడుగ నున్నప్పుడే, దురదృష్టముచే అతని తల్లి మరణించెను, తండ్రి రెండవభార్యను వివాహము చేసికొనెను. ఆమెయే రాఖాలును పెంచినది.

రాఖాలు నిరతిశయారోగ్యసౌందర్యములు గల బాలుడుగా పెరిగెను. చూచువారికి అందఱికిని ప్రేమ గొలుపు ఒకానొక విశేషము అతని యాకారములోనే ఉండెను. ఆనందమోహనుడు ముఖ్యముగ తన కుమారుని కొఱకే ఒక పల్లెబడిని ప్రారంభించి అతని నాబడి కంపెను. ఆ దినాలలో పల్లెబడుల ఉపాధ్యాయులు పిల్లలను బెత్తములతో కొట్టువారనుట ఎల్లరెఱింగినదే. తన సహాధ్యాయులెవరైన దెబ్బలు తిన్నప్పుడు రాఖాలు బాధపడుచుండెడివాడు. దానిని గుర్తించి ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలను బెత్తముతో కొట్టుట మానుకొనెను. విద్యార్థిదశలో నున్న రాఖాలు ప్రతిభ అసాధారణము. బాల్యములోసైతము అతని జీవితాభిరుచులు వివిధములుగ నుండెను. ఆ దినాలలో దేహదార్ఢ్యమున నతడు తన సవయస్కులకన్న చాల మిన్నగ నుండెను. కుస్తీలలో గాని ఆటలలో గాని సహచరు లతనితో తులదూగజాలకుండిరి. పల్లె క్రీడలలో పెక్కింట అతడు పాల్గొని వానిలో నిరతిశయనైపుణి చూపుచుండును. కాని వినోదమును క్రీడలును మాత్రమే కాదు అతనిలక్ష్యము. సమీపముననే కాళిగుడి ఉండెను. రాఖాలు తఱచుగ ఆగుడి యావరణములో కనిపించుచుండును. ఒక్కొక్కప్పు డతడు తన సఖులనుగూడి

మాతృదేవినిపూజించుటే ఆటగా వినోదించును. ఒక్కొక్కప్పుడు తానే బంకమట్టితో చక్కని జననివిగ్రహమును జేసి పూజావ్యగ్రుడగును. చాల పసివాడుగ నున్నప్పుడు సైతము రాఖాలునకు దేవతలయందును దేవేరులయందును భక్తి హెచ్చు. ఇంటిలో దుర్గాపూజ జరుగునప్పుడు, దానిని జూచుచు నతడు నిశ్చలముగ మౌనముగ గూర్చుండి యుండును. లేదా మునిమాపువేళ సాయంపూజ జరుగుచున్నప్పుడు రాఖాలు మహాభక్తితో దేవి కెదుట నిలబడియుండును.

బాల్యమునుండియే రాఖాలునకు భజనలందభిరతి సహజము. భిక్షువులు బృందావనవేణువినోదినిగూర్చిన కీర్తనలను పాడినప్పుడును, ఎవరేని లోకమాతనుగూర్చి కీర్తనలను పాడినప్పుడును రాఖాలు తన్మయుడగుచుండును. ఒక్కొకప్పుడు అతడు సహచరులతో పల్లె సమీపక్షేత్రమున నొక యేకాంతస్థలమున కేగును. అట వారి భక్తిగేయముల బృందగానము సాగుచుండును. పాడుచుండగా అప్పుడప్పుడతడు బాహ్యస్మృతి నించుమించు పూర్తిగా కోల్పోవును. పైస్థాయి కెక్కును అతని మనసు.

ప్రాథమికవిద్య ముగిసినపిమ్మట 1875 లో తండ్రి అతనిని కల్కత్తా కంపి ఒకయింగ్లీషు హైస్కూలులో చేర్పించెను. కల్కత్తాలో ప్రాంతీయబాలురకు నాయకుడుగ నున్న నరేంద్రనాథునితో రాఖాలునకు సంసర్గమేర్పడినది. ఈ నరేంద్రనాథుడే అనంతరకాలమున శ్రీవివేకానందస్వామి అన ప్రసిద్ధుడయ్యెను. క్రేళ్లకు ఉత్సాహమును సహజనాయకగుణాలును గల నరేంద్రనాథుని కితరులు వశపడుచుండిరి. అతడు వారిని మంచి దని తనకు తోచిన మార్గమున నడపుచుండెను. నమ్రుడును శాంతుడును మృదువునైన రాఖాలు మంత్రముగ్ధుడైనట్లు నరేంద్రునికి వశుడయ్యెను. వారి నడుమ ఆంతరంగికమైత్రి పెంపొంది దక్షిణేశ్వరమున ఒక్కగురువునకే ఇద్దఱును శిష్యులగుటలో పర్యవసించి మహాఫలప్రదమైనది.

ఇతరసఖులతోగూడి రాఖాలును నరేంద్రుడును ఒక్కగరిడీశాలలోనే కసరత్తు నభ్యసించుచుండిరి. రాఖాలును బ్రాహ్మసమాజమున చేర్చినదియు నరేంద్రనాథుడే. ఈదశలోనే రాఖాలున కుండిన సహజాధ్యాత్మికప్రవణతలు, స్ఫుటతరముగ ప్రకటము కాజొచ్చినవి. అతడు జననమరణముల మర్మాలనుగూర్చి తలపోసికొనుచుండెను. నిత్యతత్త్వమును సాక్షాత్కరించుకొనుట కతనిమనస్సు ఆత్రపడుచుండెను. తెలివియు చుఱుకును గలవాడే కాని అతనికిప్పుడు చదువులో ప్రీతి బొత్తిగ లేదాయెను. చదువునందలి యతని యుపేక్షను జూచి అతని పెద్దలు దిగులుపడిరి. తొలుత ప్రేమపూర్వకముగ ప్రోత్సహించి అతనిని మార్చెదముగాక యని వారు ప్రయత్నించిరి. నెగ్గలేకపోగా వారు కఠినతను వహించి కచ్చితముగ ప్రవర్తించువారైరి కాని ఏదియు ఫలింపక పోగా పెండ్లిచేసినచో లౌకికవిషయాసక్తి కలుగునేమో అని తలంచి తండ్రి రాఖాలునకు పెండ్లిచేసెను. మఱి విధివైపరీత్యమును జూడుడు. అనంతరకాలమున అతని జీవితమార్గమును పూర్తిగ మార్చివేయ నున్న యొకానొకనితోసంసర్గము రాఖాలునకు ఈపెండ్లి చేతనే గలిగినది!

గంగకు ఎగువను, దక్షిణతీరమున, దక్షిణేశ్వరమునకు కొన్నిమైళ్లదూరమున కొన్నగరు అను ముఖ్యమైన గ్రామ మొకటి కలదు. ఆ గ్రామవాసియగు మనోమోహనమిత్రుని సోద

రినే రాఖాలు పెండ్లాడినది. మనోమోహన మిత్రుడును అతనితల్లియు ఇద్దఱును శ్రీరామ కృష్ణునం దత్యధికభక్తి గలవారు. రాఖాలుకు పెండ్లియైన తర్వాత, 1881-వ సంవత్సర మధ్యమున నొకనాడు, అతనిని వెంటనిడుకొని మనోమోహనుడు గురుదేవుని సందర్శింప దక్షిణేశ్వరమునకు పోయెను. రాఖాలు గురుదేవు నెదుట ప్రణమిల్లెను, అప్పు డొక ఆనంద వీచిక గురుదేవుని మనసుగుండను శరీరము గుండను ప్రవహించినది. ఆయన రాఖాలును అత్యంతదయతో ఆదరించెను. అంతకంటె నెక్కువగా తనహృదయభావములను వెలువరింపలేదు. గురుదేవుడు చూపిన అద్భుత ప్రేమకు రాఖాలు ముగ్ధుడయ్యెను. అట్టిప్రేమ ఇంతవఱకు వేఱెవరియొద్దను తా నెప్పుడును పొందియుండలే దని అతడు అనుకొనెను. కావున సహజముగనే ఇంటికి మరలిన పిమ్మట కూడ గురుదేవుని జ్ఞాపకము రాఖాలు మనసున ఆవరించియే యుండెను. తత్ఫలితముగా కొన్నాళ్ల కనంతరము రాఖాలు ఒకనాడు ఒంటరిగ దక్షిణేశ్వరమునకు పోయెను. అతని దర్శనమాత్రముచేత గురుదేవుడు ఆనందోద్రేకము నొందెను. అతడును నోరాడక స్తంభించి నిలబడెను.

రాఖాలు వీలైనంత తఱచుగా దక్షిణేశ్వరమునకు పోదొడగెను. ఒక్కొక్కప్పు డక్కడే ఆగిపోవుచు నుండసాగెను. అతడు పదునెనిమిది పందొమ్మిదేండ్లయువకు డైనను, గురుదేవు నెదుట తా నొక నాలుగైదేండ్ల శిశువ నని అతనికి తోచెడిది, నిజమున కత డట్లే నడచుకొనుచు నుండెను. చిరకాలమునాడు తాను కోల్పోయిన తన తల్లికి తనయం దుండిన గాఢప్రేమయు తనతండ్రికి తనయందు గల సానురాగమగు జాగరూకతయు – ఇవే రాఖాలునకు గురుదేవునందును కనిపించినవి. కాని వారి ప్రేమజాగరూకతలకంటె గురుదేవుని ప్రేమజాగరూకతలు ఇంతింతనరానంత ఉత్కటములుగ నుండెడివి. గురుదేవుడును అతనిని కేవల మొక శిశువును చూచినట్లే చూచును. దిక్కులేని శిశువునకై చెందినంత ఉత్కంఠ అతనికై ఆయన చెందుచుండును. ఇతరశిష్యులందఱు ఉపచారములను గురుదేవునకు చేయుచుండగా, గురుదేవుడు రాఖాలు విషయమున తఱచు జాగ్రత్త వహించుచుండును. ఈ యిరువురి నడిమి యీవింత చుట్టఱికములో హృదయపూర్వకతయు సహజత్వమును ఎంత హెచ్చుగా నుండిన వనగా, ప్రేక్షకులు అచ్చెరువునకు బదులు ఆహ్లాదమును గొందురు. గురుదేవుడు తమచే ఏ చిన్న సేవ చేయించుకొన్నను ఇతర శిష్యులు దానిని తమ మహాభాగ్యముగను గురుదేవుని పరమానుగ్రహముగను భావింతురు. మఱి రాఖాలు, గురుదేవుడు చెప్పిన పనిని 'నేను చేయనే చేయ' నని యొక్కొక్కమాఱు నిరాకరించుచుండును. రాఖాలు ఆలాగు ప్రవర్తించినపుడు గురుదేవుడు చిరాకు చెందుటకు మాఱు ముచ్చటపడుచుండును. ఏల యన ఆ ప్రవర్తన గురుదేవునందు ఆబాలున కుండిన ప్రేమనే సూచించును. కాని సామాన్యముగ నేమో గురుదేవున కన్నియుపచారములను చేయుట కాత్రపడుచుండును. గురుదేవుని రాఖాలు ఎంత భక్తిప్రేమలతో శుశ్రూషించెనో అంతభక్తిప్రేమలతో ఏ పుత్రుడును ఏతండ్రిని శుశ్రూషింపడు. అట్టి సేవలచేయుటే కాక గురుదేవుడు సమాధిదశలలో బాహ్యలోకస్మృతి లేకుండునప్పుడు ఆయన శరీరక్షేమమును రాఖాలు చూచుకొనెడివాడు.

భావోద్రేకమున నొక్కొక్కప్పుడు గురుదేవుడు పచారు చేయునప్పుడు రాఖాలు ఆయన దేహమును పట్టుకొని, చుట్టు నున్న విషయములనుగూర్చి బిగ్గఱగ చెప్పి మెలకువ గూర్చుచు, ఆయన పాదములకు దారిచూపును.

రాఖాలు దక్షిణేశ్వరమునకు తఱచు వచ్చుచు, ఒక్కొకప్పు డక్కడే ఆగిపోవుచు చదువును చెడగొట్టుకొనుచుండగా అతని తండ్రితొలుత వ్యధను పిదప దిగులును జెందెను. 'సిభవిష్యజ్జీవితమును తలంప వోయి' అని తండ్రి రాఖాలును చేతనైనంతవఱకు ఎచ్చరించెం గాని, భవిష్యత్తున ఐహికసుఖాలనుగూర్చి అతడు తలంపనే లేదు. ఒకప్పుడు ఆనంద మోహనుడు రాఖాలును బంధించియు ఉంచెను. కాని అత డెట్లో తప్పించుకొని దక్షిణేశ్వరమునకు చేరుకొనెను. ఏమి చేసినను ఉపయోగము లేకపోగా ఆనందమోహనుడు రాఖాలువిషయమున ఆసపాటు వదలుకొనెను. అతనిని విడిచిపెట్టెను. ఇక ఇంటినుండి తన్ను ఆటంకపఱచువారు లేకపోగా రాఖాలుహాయిగా గురుదేవునితోనే ఉండ గలిగెను.

గురుదేవుడు రాఖాలునకు ప్రేమపూర్ణుడగు తండ్రి యగుటయే కాక పారమార్థికమార్గ దర్శకు డగు గురువుగను ఉండెను. రాఖాలును గురుదేవునివంకకు తొలుత ఆకర్షించినది గురుదేవుని నిరతిశయప్రేమయే. కాని ఆమానవ ప్రేమకు మఱుగున ఆధ్యాత్మికశక్తి యున్న దనియు, ఆ శక్తి సంకల్పమాత్రముచేత జీవితములను మార్పొందింపగల దనియు రాఖాలు గుర్తించెను. గురుదేవుని ప్రేమకు పాత్రు డగుటతోబాటు రాఖాలులో ఆధ్యాత్మికముగ నొక గొప్ప పరిణామము ప్రారంభమయ్యెను.

తనప్రియపుత్రునికి ఆధ్యాత్మికశిక్షణము నిచ్చుటలో గురుదేవుడు చాల అక్కఱ కలిగి యుండెను. రాఖాలులో చిన్నతప్పు కనిపించినను అతనిని చీవాట్లు పెట్టుటకు గురుదేవుడు వెనుదీయడు. ఒకనాడు తన ఎదుటికి వచ్చిన రాఖాలును "నీమోము నల్లబడి యున్న దేమి? ఏ మేని తప్పు చేసితివా" అని గురుదేవు డడిగెను. రాఖాలు విస్మయముతో మిణకరించెను. తా నొకతప్పు చేసినట్లు అతనికి జ్ఞప్తి లేదు. కాని ఆలోచించిచూడగా వేడుకకై తా నొక అసత్యము చెప్పియుండుట అతని జ్ఞప్తికివచ్చెను. వేడుకకైనను సరే అసత్యము చెప్పరా దని గురుదేవు డతనిని హెచ్చరించెను.

ఒకనాడుగురుదేవుడు రాఖాలును వెంటనిడుకొని ఏదో యొక ఉత్సవమున పాల్గొననేగెను. ఆ ఉత్సవమున కాహ్వానము గురుదేవునకు వచ్చి ఉండెను. కాని పోయి చూడగ ఆఉత్సవ నిర్వాహకులు సంపన్నులను, వ్యపదిష్టులను, విచారించుకొనుచుండిరే కాని గురుదేవుని అంతగా లక్ష్యపెట్టలేదు. నిజముగ ఈ అవమానమునకు బాలుడైన రాఖాలు సహింపలేకపోయెను. ముంగోపి యైన బాలునివలె అతడు "తత్‌క్షణమే ఇటనుండి వెడలిపోవుదము" అని గురుదేవునితో అనెను. కాని గురుదేవుడు ఎంతయవమానమునకైనను ఓర్చుకొనుచునే యుండెను. రాఖాలు చెప్పినమాటను విన లేదు. "కోపించి ఇచటనుండి మనము వెడలిపోయితి మేని భక్తులకు చెఱుపు కలుగును." అని తరువాత గురుదేవుడు రాఖాలుకు చెప్పెను. గురుదేవుని చిన్నచిన్నపనులలో సైతము నిగూఢముగ నుండు నర్థమును రాఖాలు గుర్తించెను. ఇందుండి తాను 'వినయ' 'గర్వత్యాగ' పాఠములను నేర్చుకొనెను.

శ్రీరామకృష్ణుడు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆధ్యాత్మికదశలోనుండి ప్రియశిష్యులకు వారు నిరీక్షింపకే ఎంతెంతో అనుగ్రహములు చేయుచుండెను. కాళిగుడి యెదుట రాఖాలు ఒకప్పుడు ధ్యాననిమగ్నుడై ఉండగ గురుదేవు డచటికి వచ్చి ధ్యానాసనాసీనుడైన రాఖాలును చూచి హెచ్చరించుకొని "నీకు మంత్రము ఇది, నీ కిష్టమైన లక్ష్య మిది" అని చెప్పెను. రాఖాలు తలయెత్తి చూడగనే అతనికి ఇష్టదేవతా సాక్షాత్కారము కలిగెను. తాను నిరీక్షింపకే తనకు లభించిన ఈ భాగ్యమునకు అతడు ఆనందపరవశు డయ్యెను.

రాఖాలు దక్షిణేశ్వరమున గురుదేవునితో కూడి ఉన్నకొలదియు అతని పారమార్థికజీవితమున పురోగతి వేగముగ సాగజొచ్చెను. ధ్యాననిమగ్నుడై వెలుపలి లోకస్మృతి బొత్తిగ లేకున్న రాఖాలునొద్దకు గురుదేవుడు వచ్చి అతనిని మామూలు వ్యావహారికరంగమునకు మరలించుటకు తోడ్పడిన సందర్భములు పెక్కులు. ఆధ్యాత్మికముగ రాఖాలులో కననగుచుండిన అభివృద్ధిని గుర్తించి గురుదేవుడు చాల సంతోషించి ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రకటముగ ప్రశంసించుచును ఉండెను. రాఖాలు యోగదశలో సదా భగవత్సంశ్లేషమును అనుభవించుచునే ఉండును. రాత్రింబగళ్ళు అతడు నామమంత్రమును జపించుచుండును. అతని అంతరనుభవములను కదలుచున్న అతని పెదవులు సూచించుచుండును, దానిని చూచినంత మాత్రముచేతనే గురుదేవుడు అప్పుడప్పుడు భావోద్రేకపరవశు డగుచుండెను. అంతటి అర్హుడైన శిష్యుడు లభించినందులకు ఆనందము పొంగి పొర్లుచుండగా శ్రీరామకృష్ణుడు అతనికి యోగరహస్యములను సాధనవివిధరూపములను బోధింప సాగెను. ఇట్టి విషయములలో బహిరంగప్రకటనము రాఖాలునకు గిట్టదు. సాధనలను అతడు సాధ్యమైనంతరహస్యముగ చేయుచుండును. అయినను అతనిరూపమును, ఆలోచించు, ప్రవర్తించు పద్ధతులును, అతని ప్రకృతిలోనుండి వెలువడు మాధుర్యమును—అతని లోపల గూఢముగ సాగిపోవుచున్న పరిణామమును సూచించుచుండును.

ఆధ్యాత్మికజీవితము ఒడుదొడుకులు లేని ప్రయాణము కాదు. దానిలో సైతము మిట్టపల్లములు గలవు. రాఖాలుసైతము చిక్కులనెన్నింటినో దాటవలసివచ్చెను. ఒక దినము రాఖాలు కాళిగుడి సంగీతశాలలో ధ్యానింప కూర్చుండెను. కాని ఎంతప్రయత్నించినను మనసునకు నిలుకడ కుదుర లేదు. అతనికి చిరాకు కలిగినది. అతని మనసులో తనపై వెగటును, అనుతాపమును నిండినవి. గురుదేవు నంతటి యోగీంద్రుని దీవనలు తాను బడసి పరిసరములందు సమస్తమును ఆధ్యాత్మికపురోగతికి అనుకూలముగ నున్నను తన మనస్సు ఆస్థితిలో నున్నది! ఆధ్యాత్మికజీవితమున కే తన కర్హత లే దేమో. అట్టితలంపుల లుపాను ఆయనను పైకొన్నది. కేవలము విసుగెత్తి మనోవ్యథతో అతడు తన ధ్యానపీఠమునుండి లేచిపోయెను. యాదృచ్ఛికముగ శ్రీరామకృష్ణుడు అపుడు ఆదారినే పోవుచుండెను. రాఖాలును చూచి "ఇంచుక సేపటికే పీఠము నుండి లేచితి వేల?" అని అడిగెను. రాఖాలు ఏమియు దాచుకోక తన మనోభావములను వివరించెను. వెంటనే గురుదేవుని మోముతీరు గంభీర మయ్యెను. కొంచెముసేపు ఆలోచించి ఆయన రాఖాలును నోరు తెరవు మనెను. నోటితో అస్పష్టముగ నేమో పలుకుచు గురు

దేవుడు అతని నాలుకపై నేమో వ్రాసెను. తక్షణమే రాఖాలు మనోభారము పూర్తిగ దిగి పోయెను. అతడు తేలికపడెను. అతని మనసు గుండ అంతర్వాహినిగ ఆనందము ప్రవహించినది. గురుదేవుడు చిఱునవ్వునవ్వి "ధ్యానింప మరల ప్రయత్నించి చూడుము." అనెను.

దక్షిణేశ్వరమున గురుదేవుని సన్నిధిలో రాఖాలునకు దినములు ఆనందముగ గడిచి పోవుచుండెను. కాని కష్టము సంభవించెను. అతనికి మాటిమాటికిని జ్వరము తగులసాగెను. అది గురుదేవుని చాల ఆందోళనపఱచెను. అప్పుడు బలరామబోసు అను గొప్ప భక్తుడు బృందావనమునకు పోబోవుచుండెను. వాతావరణమున నించుక మార్పుండనిమ్మను తలంపుతో రాఖాలుగూడ అచ్చటికి పంపబడెను. కాని అచ్చటకూడ రాఖాలునకు జబ్బువచ్చుచునే ఉండెను. గురుదేవుని ఆందోళనము మఱింత హెచ్చెను. ఏల యన పూర్వజన్మమున రాఖాలు శ్రీకృష్ణుని సహచరులలో నొకడుగ ఉండెనని గురుదేవుడు ఒకదివ్యదర్శనము గుండ తెలిసికొనెను. రాఖాలునకు పూర్వజన్మస్మరణము కలుగునేని దేహపతనము సంభవించు నేమో అని గురుదేవుడు దిగులుపడెను, తనపారమార్థికపుత్రునికై శ్రీరామకృష్ణుడు దీనాతిదీనముగ లోకజననిని ప్రార్థించెను. ఆమె మాట ఇచ్చుపఱకు ఆయనకు నిబ్బరము కలుగ లేదు. మూడునెలలకు ఆరోగ్యము చాలవఱకు బాగై రాఖాలు దక్షిణేశ్వరమునకు మరలి వచ్చెను. గురుదేవుడు అపరిమితానందముతో అతనిని ఆదరించెను.

గురుదేవునివ్యక్తిమహిమచే ఆకృష్టులగుచుండిన భక్తులయు, యువశిష్యులయు సంఖ్య తిరుగుమొగము లేక పెరుగుచునే ఉండెను. యువశిష్యులలో కొందఱు రాఖాలునకు పూర్వపరిచితులును మిత్రులును. కావున వారును తానును ఒక్కగురువునకే శిష్యులైన చుట్టఱికము అతనికి సంతోషకరముగ ఉండెను. కాని గురుదేవుని తోడి పవిత్రసమాగమమును చిరకాల మనుభవించుప్రాప్తి వారికి లేదాయెను. ఏలయన శ్రీరామకృష్ణుడు కంఠబాధతో వ్యాధిగ్రస్తుడయ్యెను. అది మహావ్రణము (కాన్సరు)గ పరిణమించెను. ఆయనను మేలైన వైద్యవసతులకై మొదట కల్కత్తాలోని శ్యాంపుకూరుకునకును తరువాత అచటి నుండి కాశీపూరునకును మార్చిరి. నరేంద్రనాథుని నాయకత్వమున రాఖాలు ప్రభృతులు గురుదేవుని ఉపచారమందే తమ హృదయములను తమ ఆత్మలను నిమగ్నములుగ చేసికొనిరి. గురుసేవయు ఆధ్యాత్మికసాధనలును చాలచుఱుకుగ సాగిన దినము లవి. రాఖాలు సహజముగనే లోచూపు గలవాడు. ఇప్పుడు మఱింతగంభీరుడుగను చింతనాపరుడుగను అయ్యెను. ఒకనాడు గురుదేవుడు నరేంద్రునితో ఏకాంతమున "రాఖాలునకు విశాల రాజ్యము నేలు ప్రతిభ ఉన్నది" అని చెప్పెను. ఆమాటకర్థము నరేంద్రుడు గ్రహించెను.

సమయము వచ్చినపుడు రాఖాలునుగూర్చిన గురుదేవుని ఈ అభిప్రాయమును నరేంద్రుడు ఉపయోగపఱచుకొనెను. గురుదేవునొద్ద అంతటి ప్రేమను ప్రశంసను చూఱగొన్నవాడని రాఖాలునందు యువశిష్యుల కందఱికిని అత్యంతగౌరవ మేర్పడినది. ఒక నాడు నరేంద్రుడు "ఇప్పటినుండి మనము రాఖాలును రాజని వ్యవహరింతము" అని సోదర శిష్యులతో చెప్పెను. అందఱును అందులకు హృదయపూర్వకముగ సమ్మతించిరి. ఈ వార్త

గురుదేవున కందగనే ఆయనయు ''నిజముగ నది రాఖాలునకు అనురూపమైన పేరే'' అనెను.

గురుదేవునకు వ్యాధి నయమగు నను ఆశ పాటునకు అవకాశము లేకున్నను శిష్యులు ఆసపాటు కలిగియే యుండిరి. కాని ఆయన శరీరస్థితి నానాటికి క్షీణిక ట్టగుచుండెను. ఒక నాడు రాఖాలు వ్యధచెంది ''ఆరోగ్యము ని మ్మని లోకజననిని ప్రార్థింపుడు'' అని గురు దేవుని అడిగెను. దేవునిసంకల్పమునకు విరుద్ధ ముగ దేనినైనను ప్రార్థించుట గురుదేవునకు అసాధ్యము. తన ఆరోగ్యమునుగూర్చి ప్రార్థిం చుట మీాదు మిక్కిలి అసాధ్యము ''అది దేవుని చేతిలో ఉన్నది'' అని మాత్రమే ఆయన జవాబు చెప్పెను. ఔను, మానవులెంతప్రయ త్నించినను తుదకు దేవుని సంకల్పమే నెగ్గినది. ఎంతోమేలైన వైద్యమును, వైద్యులఅవేక్షణ మును ఉన్నను గురుదేవుని వ్యాధి హెచ్చు చునే ఉండెను. 1886 సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 16-వ తేది ఆయన మహాసమాధి నొందెను.

(సశేషము)

యతి కేసరి

శ్రీ గణపతిగారు

'తై పిఱన్దాల్ వఴి పిఱక్కుమ్' 'మకర మాసము పుట్టిన మార్గ మేర్పడును' అను సామెత వంగదేశములో వాడుకలో ఉన్నదో లేదో కాని ఆ కలకత్తా న్యాయవాది విశ్వనాథ దత్తగారికిని, ఆయన సహధర్మిణి భువనేశ్వరికిని సరిగ నూ ండ్లకు మునుపు మకరమాసమున ''మార్గ మేర్పడినది''. అదియు మోక్షమునకు పోవు మార్గముగను ఏర్పడినది. పున్నామనర కమునుండి తరింప చేయు పుత్రుడు ఆ దినము వారికి పుట్టినాడు. వారినిమాత్రమే కాక మానవలోకమంతటను ఎంద తెందఱినో నర కమునుండి తప్పించి మోక్షమునకు చేర్చు మార్గముగ అత డేర్పడ నున్నాడు. సూర్యునకు ప్రియమైన మకరసంక్రాంతినాడు అవతరించిన వంగశిశువు విశ్వమంతటను వెలుగును వ్యాపిం పచేయు సూర్యుడుగా ప్రకాశిం నున్నాడు.

సదా తుంటరిచేష్టలు చేయు నరేంద్రుని విషయమును చెప్పుటకు మాటలు చాలవు.

''బిడ్డ నిమ్మని ఈశ్వరుని వరము కోరితిని. ఆయన తన యొద్ద నున్న భూతములలో నొక దానిని కదా పంపినాడు'' అని భువనేశ్వరీదేవి విసుగుకొనునంతగా నుండెడివి అతని లీలలు. ఐనను చాలమంచిపిల్లవాడుగ అమ్మచెంత కూర్చుండి శ్రద్ధగ రామాయణకథను విన నారంభించినాడు నరేంద్రుడు. విడనాడివ కొదు

వయు వచ్చి తాకినది. పసిపిల్లవాడు సీతా రాముల విగ్రహము నుంచుకొని ఆరాధింప సాగినాడు.

అప్పుడే ఒకదినము వారింటిబండివాడు గృహస్థాశ్రమమునందలి చెడుగులను గూర్చి చెప్పుచుండగా విన్నాడు.

ఆ లేతహృదయములో వెంటనే ఒకసందేహమును దానితోపాటు దుర్భరదుఃఖమును కలిగినవి. "అలాగా? పెండ్లి తప్పా? తప్పైనచో రాముడు ఏల సీతను పెండ్లియాడెను?"

అమ్మయొద్దకు పోయి 'హా' యని ఏడ్చినాడు నరేంద్రుడు. "తప్పుచేసిన రాముని నాకు దేవునిగా చూపితివే" అని నిందించినాడు.

బాలుని మనస్సును ఆ పావనురాలు అర్థము చేసికొన్నది.

"అబ్బాయి, ఏడవకు. పెండ్లిపేరంటములు అక్కఱలేని కాశినాథుడు మనకు ఉండనే యున్నాడు కదా! సర్వస్వమును త్యజించిన త్యాగరాజు ఆయన. ఆయననే దేవునిగా ఉంచుకో" అన్నది.

ఈ మొలక తర్వాత నాటై చెట్టుగా ఎదిగి మహావృక్షముగ పెంపొంద నున్నది. "త్యాగము, సన్న్యాసము, ప్రజలకై తన సర్వస్వము త్యజించుట, పరమునకై యిహమును త్యజించుట" ఇదే నరేంద్రుని జీవితము కానున్నది. శివభక్తుడైన నరేంద్రుడు సమరసజ్ఞానమును పొందిన పిదప రాముడు మరల ఆయన డెందమున ప్రవేశించినాడు. ప్రత్యక్షముగ ఎంతో రామానుగ్రహమును బడసినాడు.

నరేంద్రుని ప్రతిమాటలోను ఒక క్రొత్తదన ముండును. విషయముపాటుకు విషయము. పాఠము వినునప్పుడు నోరు తెఱవడు. కన్నులను సైతము తెఱచుటలేదు. కావుననే ఉపాధ్యాయునికి సందేహము కలిగినది. ఆయన "ఈ నిద్ర ఏమిటోయి" అని అదల్చినాడు.

"నిద్రపోలేదే" అన్నాడు పిల్లవాడు.

"మేలుకొనియే ఉంటివేని ఇంతవఱకు నేను ఏమి చెప్పుచుంటినో చెప్పుము" అన్నాడు ఉపాధ్యాయుడు.

అంతే! ఆయన గంటసేపుగా చెప్పుచుండిన దాని నెల్ల చీమతలకాయంతైన విడువక గడగడ అప్పగించివేసినాడు నరేంద్రుడు.

నరేంద్రుని నిద్రలోకూడ ఒకవింత! అతడు శయనింపగనే ఒకమహాజ్యోతి అతనిని సమీపించును. అందులో మెల్లమెల్లగ అతడు కరగి స్మృతిలేనివాడగును. చాలకాలమువఱకు ఇతరులు నిద్రపోవువిధము వేఱు, తన నిద్రతీరు వేఱు అను విషయము నరేంద్రునకు తెలియకే ఉండినది.

నరేంద్రుడు హైస్కూలులో చదువుచున్నప్పుడు మధ్య రెండేండ్లకాలము రాయ్‌పూరులో వారికుటుంబము వసింపవలసి వచ్చినది. అతని చదువునకు విఘ్నము కలిగినది. తరువాత అతడు న్యాయముగ చదువవలసిన తరగతిలోనే* చేరి మూడేండ్ల చదువును ఒక్కసంవత్సరములోనే చదివి ఉత్తీర్ణుడై పాఠశాలకే ఖ్యాతి తెచ్చినాడు.

చదువులోమాత్రమే కాదు, సకలకళల లోను గొప్పగా ప్రకాశించినాడు నరేంద్రుడు. సహజముగనే అతనికి ఉన్న మధురకంఠముతో

---

* పైతరగతిలోనే.

అతడు సంగీతములో తన నేర్పును చూపినప్పుడు విద్యార్థు లందఱును పరవశు లగుదురు. బడి నాటకాలలో అతని నటనాసామర్థ్యమును ప్రకట మైనది. నరేంద్రుని పల్కులు అందఱిని వశపఱచుకొనునవి, విద్యార్థిదశలోనే అతడు సంభాషణలో సైతము చక్రవర్తిగా నుండి నాడు.

పాకకళలోగూడ మహామేధావి నరేంద్రుడు. దేహమును ద్రఢిష్ఠముగ ఉంచుకొనుటలో అతనికి సాటి ఎవ్వరును లేరు. కుస్తీ, సాము, గుఱ్ఱపుసవారి—అన్నిటిలోను సమర్థుడుగనుండినాడు అతడు. "యువకులు శరీరమును సుస్థితిలో పెట్టుకొనియుండవలెను. శరీరానారోగ్యము మనస్సును చెఱచుటకు అవకాశమిచ్చునట్టివారు మే లొందనే లేరు" అని నరేంద్రుడు సదా నొక్కిచెప్పుచుండును: "భగవద్గీతపఠనముకంటె ఫుట్‌బాల్ ఆట మిమ్ము మోక్షమునకు ఎక్కువ అమోఘముగ చేర్చును" అని అనంతరకాలమున చెప్పినవాడుకదా ఆయన.

రాజవంశములో పుట్టి రాజభోగములోనే పెరుగుచువచ్చిన నరేంద్రుని సుఖజీవనము తటాలున అంధకారబంధుర మైనది.

అప్పుడు "లా" చదువుచుండినాడు నరేంద్రుడు. ఒకసెలవుదినము అత డొక మిత్రునితో ఇంట ప్రొద్దుపుచ్చుచున్నప్పుడు పిడుగుపడ్డట్లుగా వచ్చినది వార్త. 'తండ్రి విశ్వనాథదత్త తటాలున మరణించినాడు' అని.

కుటుంబభారము నరేంద్రుని తలపై బడినది. వట్టి ఓదార్చు భారము మాత్రము కా దది. ఆ పూటకు అన్నము సంపాదించుకోవలసిన బాధ్యత కలిగినది. పెద్దహోదాలో నుండిన విశ్వనాథదత్త ఆస్తిపాస్తు లేమియు ఏర్పఱుపకే మరణించినాడు. ఆధ్యాత్మికస్వాతంత్ర్యము వెలయింప తాను అన్వేషించి నిల్పిన ఆస్తి యగు నరేంద్రుడు తప్ప, కుటుంబమునకు ఆయన ఏమియు పెట్టిపోలేదు. అందుచేతనే నరేంద్రుడు భారతదేశమునకు ఆస్తిగానైనా డేమో. తిండినిగూర్చిన విచారము హెచ్చినప్పుడే కదా ఆత్మవిచారము కలుగునది?

ఈ దినాలలో నరేంద్రుడు పాదచారిగనే కాలేజికి పోవుచుండెను. ఎండకుగాని వానకుగాని గొడుగు లేదు. కాళ్లకు చెప్పులు కడుపుకు చాలిన అన్నము లేదు. ఆత్మగౌరవము కలవాడు కావున మిత్రులు పిలిచినను వారియిండ్లలో భుజింపడు. కాని బుద్ధిపూర్వకముగనే ఆలస్యముగ ఇంటికి వచ్చి తాను వెలుపల భుజించివచ్చితి నని అమ్మతో చెప్పును. చాలియు చాలనంతగా ఆమె వండియున్న అన్నమును ఆమెయే భుజించునట్లు చేయును.

ఆయన ఉల్లము వేఱేదో ఒక ఆహారమును వెదకి వెదకి తపించినది. అవును. అపార మైన పుణ్యమును చేసి కూడబెట్టుకొనియుండువారికే ఏర్పడదగిన జ్ఞానక్షుధ నరేంద్రునకు కలిగినది. ఆ ఆకలిని తీర్చు అమృతము భారతీయసంస్కృతిలోను, మతములోను, గ్రంథములందును ఉన్నది అని మాత్రము ఆయన బుద్ధి అప్పుడు ఒప్పుకోలేదు. పాశ్చాత్యవిద్యచేత, ప్రతిదానిని నమ్మి తలదాల్పక పరిశీలించి చూడ దొడంగినాడు నరేంద్రుడు. ప్రాచ్యపాశ్చాత్యమతతత్త్వములు రెండును కలిసిన బ్రాహ్మసమాజమందు చేరినాడు, చేరినను అతని మనసులోని కొదువ తీఱలేదు. అతడు అన్వేషించి పరిశ్రమించినది పరతత్త్వమునకై. కాని ఆ పరతత్త్వమును కన్నార గాంచి దాని స్వరూపమును చెప్పగలవారు ఒక్కరైనను లేనందున, పరతత్త్వమొకటి ఉన్న దని నమ్ముటకైనను శక్యము

కాలేదు. "దేవుని మీరు చూచియున్నారా? చూచియున్నారా?" అని వేదాంతము ప్రసంగించువారి నెల్ల—ఆరాధన చేయువారి నెల్ల అడిగి చూచినాడు అతడు. దేవుని ప్రత్యక్షముగ చూచినవారు ఒకరైనను నరేంద్రునకు అగపడరైరి.

అతని పరితాపమును చూచుచుండిన ఒక ఆప్తుడు చెప్పినాడు. "నాయనా, దక్షిణేశ్వరమున శ్రీ కాళీమాతను అరాధించుచున్నాడు ఒకమహాత్ముడు. నీ ప్రశ్నకు బదులు ఆయన చెప్పగలడు" అని.

కల్కత్తాకు చాల సమీపముననే ఉన్న దక్షిణేశ్వరమునకు బయలుదేఱినాడు నరేంద్రుడు. 1880-వ సంవత్సరము నొవెంబరు నెలలో ఇది జరిగినది. భారతదేశచరిత్రములో సువర్ణాక్షరములతో వ్రాసిపెట్టవలసిన దినమది.

భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును, పాశ్చాత్యుల శాస్త్రవిజ్ఞానమును సంధించిన దినము అది. పాశ్చాత్యదేశపు మోహమును, విజ్ఞాన పరిశోధనయు పొంగి వచ్చినపుడు వానిని పురాతనభారతదేశపు సూక్ష్మతిచేతను, ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానముచేతను నిర్జించి చూపుటకొఱకే సంభవించినవాడగు పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుని అవతారలక్ష్యము ఫలించిన దినము అది.

దక్షిణేశ్వరమున దేవిని ఉపాసించుచున్న పరమహంస సన్నిధానమునకు వచ్చి చేరినాడు నరేంద్రుడు. ఇతనిని చూచిన వెంటనే పరమహంస పరవశుడైనాడు. "ఎన్నాళ్లు నీకై వేచియుందును. రమ్ము, రమ్ము" అని చేరదీసినాడు.

అవును. జీవాత్మ ఈశ్వరుని వంకకు ఒక్క అడుగుపెట్టినను ఆ పరమాత్మ పదిఅడుగులు ముందుకు వచ్చి ఇతని ననుగ్రహించు నని కదా చెప్పుదురు.

అందఱిని అడిగిన ప్రశ్ననే పరమహంసను కూడ అడిగినాడు నరేంద్రుడు.

"మీరు దేవుని చూచియున్నారా?"

గురుదేవుడు అందఱు చెప్పిన జవాబును చెప్పలేదు. చిఱునవ్వుతో "చూచియున్నానోయి చూచియున్నాను కాని ఇదిగో నిన్ను చూచుచున్నానే అట్లు కాదు. అంతకన్న స్పష్టముగా తీవ్రదృష్టితో చూచియున్నాను. దేవునితో మాటాడియున్నాను. వత్సా, కాని నీతో ఇదిగో మాటాడుచున్నానే అట్లు కాదు. ఇంకను సన్నిహితముగ మాటాడియున్నాను" అన్నాడు.

"నీవు దేవుని చూడవలయునా? ఆయనతో మాటాడవలయునా? చూపుదును, మాటాడింతును" అని ఆరంభించినాడు ఆ కృపానిధి.

నరేంద్రుని దేహము గగుర్పాటుచెందినది. హృదయము వికసించినది. మనస్సు ఉప్పొంగినది. జ్ఞాన ముదయించినది. ఈ యన్నింటికంటె పైగా ఆత్మ ఆత్మ అని దేనినో చెప్పుచుండే దాని పిలుపు అతనికి వినబడినది. కాని ఆ పిలుపును అప్పుడే అతడు తలదాల్ప లేదు. పొంగిన జ్ఞానము మరల క్రుంగినది. లేసిపోని సందేహము లన్నిటిని లేపుకొన్నది. "ఈ మాయకు లోబడకూడదు. చక్కగా పరీక్షించి చూచిన పిమ్మటనే పరమహంసను అంగీకరింపవలెను" అని ఆయన బుద్ధి చెప్పినది.

అదియా మాయ? మాయ నంతటిని మాయించు మహాకరుణ గదా అది?

ఆ కరుణ తానే చెప్పినది. "అబ్బాయి, ప్రతినాణెమును చెల్లునా చెల్లదా అని పరీక్షించి పరీక్షించి పైకమును తీసికొనునట్లు నన్ను

ఒక్కొక్క విషయమునను పరీక్షించి చూచియే, ఎట్లు చేయదగునో అట్లు చేయుము'' అన్నాడు గురుమహారాజు.

కాని ఎవరిని ఎవరు ఎట్లు పరీక్షించుట? ఆ పరమహంసయే చెప్పినట్లుగ కడలిలోతును ఉప్పుబొమ్మ శోధించి తెలిసికోగలదా! ఆ జ్ఞానము నెదుట, భక్తి కెదుట, శీలమున కెదుట, దయ కెదుట, సూక్ష్మత కెదుట, నరేంద్రుని వాదప్రతివాదము లన్నియు తమంతట నుడిగెనవి.

ఈశ్వరుని సదా ఆరాధించుటచే పావనమైన చేయి ఈశ్వరునికంటెను మేలైనది అని వేదము చెప్పుచున్నది కదా! అట్టి తన శ్రీహస్తమును ఒక్కసారి నరేంద్రుని వక్షమున నుంచినాడు శ్రీరామకృష్ణుడు. అంతే. శ్రీరామకృష్ణుడును కాళికగుడియు దక్షిణేశ్వరమును బాహ్యలోకమును బాహ్యలోకప్రజ్ఞయు అన్నియు మాయమై పోయినవి నరేంద్రునకు. తన్ను గూర్చిన తెలివిని సైతము అతడు కోల్పోయినాడు. దృశ్యజగత్తున కెల్ల ఏది మూలకారణమో అందులో కరగిపోయినాడు. పల్కుపల్కులకెల్ల ఏది ఆధారమో అందులో కలిసిపోయినాడు. ఆ యానందానుభవమును పోలిన జ్ఞానము వేఱొకటి యున్నదా? దేవుని చూచినవారిని చూచుటతోను వారితో మాటాడుటతోను ఆగ లేదు. ఈ దినము నరేంద్రుడే బ్రహ్మమును సాక్షాత్కరించుకొని అయినది. దేవునితో మాటాడి అయినది. నరేంద్రుడు వివేకానందుడుగ రూపొందినాడు.

తర్కజ్ఞానముచేత ఆధ్యాత్మికవిషయమును తర్కించి చూచిన ఇతడు ఇప్పుడు ఆత్మను అనాత్మనుండి వేఱుపఱచి తెలిసికొను వివేకమును బడసి అందులోనే ఆనందించు వివేకానందుడుగ అయినాడు. భువనేశ్వరికి పుత్రుడుగ నుండిన ఇతడు నిజముగనే సకలభువనముల కీశ్వరి యైన పరాశక్తికి పుత్రు డైనాడు.

సమాధిదశలోనే సదా తా నుండునట్లు చేయు మని శిష్యుడు గురువును ప్రార్థించినాడు.

''లేదు వత్సా, నీ వందుకై పుట్టలేదు'' అన్నాడు గురుదేవుడు.

''నీ మోక్షమును మాత్రము వెదకుకొనుట స్వార్థపరత యగును. నీవు ఈ జగమున కల పెక్కు దేశాల ప్రజలకందఱికిని మోక్షమును సంపాదించు దారిని ఉపదేశించుటకు పుట్టినవాడవు. నీ పని ముగిసిన పిమ్మట నీవు ఈ ఆనందదశను పొందుదువు. అంతవఱకు దీని ద్వారము మూసిపెట్టబడియుండును. దీని తాళపుచెవి నాచేత నుండును'' అన్నాడు.

తాను దేహమును త్యజించుటకు ముందు ''అబ్బాయి, నా సర్వతపఃఫలమును నీ కిచ్చివేసితిని, దానిని గొని ఈ జగమునం దంతటను ఆత్మికజ్ఞానమును స్థిరపఱుపుము. మన స్ఫూర్తిగ ఈ మహాబాధ్యతను నెఱవేర్తువు గాక'' అని వాక్రుచ్చినాడు.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంస మహాసమాధి నొందినపిదప ఆయన ఆదేశించిన కార్యనిర్వహణమునకే తన్ను అర్పించుకొన్నాడు వివేకానందుడు. సన్న్యాసుల సంఘమును విచ్ఛిన్నము కానీయక చూచుకొన్నాడు. ధర్మప్రచారము కొఱకే జీవితమును వ్యయింప క్రొత్తక్రొత్త సన్న్యాసులను బరానగర మను చోటికి తెచ్చి చేర్చినాడు. పెక్కువిధములుగ గలిగిన ప్రతిఘటనలను లక్ష్యపెట్టక వారు ఆనందముగ కాలమును గడపుచు వచ్చిరి.

ప్రపంచ మంతట సంచరించి గురుదేవుని ఆజ్ఞను నెఱవేర్పవలె నను ఆత్రము వివేకానందునికి నానాటికి హెచ్చసాగెను. తుదకు 1891–వ సంవత్సరమున బయలుదేఱినాడు. దండకమండలుధారియగు పరివ్రాజకుడుగ. చేత దమ్మిడీ ఉండకూడదు. ఆహారమును వెదకుచు పోకూడదు. చాల దూరప్రయాణమైననే తప్ప పాదచారిగనే పోవలెను అను తీర్మానములతో బయలుదేఱినాడు.

హిమాలయపర్వతములనుండి కన్యాకుమారి వఱకు దిగ్విజయముచేసి పురాతనవేదాంత విజయధ్వజమును నాటినాడు వివేకానంద స్వామి. అనాదికాలమునుండి భారతీయుల మనస్సులో స్థిరపడియుండునది ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమే. రాజకీయార్థికవిషయములు కావు, కావున ఆ యాధ్యాత్మికవిశ్వాసము మూలముననే విదేశీయుల త్రొక్కిళ్ళకు లోనై ఆత్మను కోల్పోయిన భారతదేశమును సంజీవనము చేయ శక్య మగు నని ఆయన అభిప్రాయము. దేశ మంతట సంచరించినందువలన సకలప్రజల ఆర్థిక మనఃపరిస్థితులు ఆయనకు తెలిసినవి. భారతదేశపు మునుపటి ఇప్పటి పరిస్థితులను చక్కగ నెఱిగి ఆ జ్ఞానమునకు మూర్తీభావమైనాడు. తానే తన్ను సంక్షిప్తభారతము అని చెప్పుకొన్నాడు. ఈ అనుభవజ్ఞానము కలిగియున్నందుననే ఆయన దారిద్ర్యదేహబాధలను తొలగించిన పిమ్మటనే ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును ప్రజలకు బోధించిన వారు గ్రహింప గలిగియుందురు అని తెలిసికొన్నాడు. పిఱికితనమును దులిపివేసి పౌరుషమును వహింపచేయుటయే ప్రజలకు ఒసంగవలసిన తారకమంత్ర మని ఘోషించినాడు. సత్త్వగుణపరిపూర్ణుడైన వివేకానందుడు. "ఉద్వేగము నిండిన రాజసమే నేటి భారతదేశమునకు జరూరు" అని చాటినాడు. తానే వేదాంతులలో నొక కేసరిగ, కర్మయోగిగ ప్రకాశించినాడు.

స్వామిజి మేధాశక్తియు దాని నాయన ప్రకటించిన వాక్చాతుర్యమును పోయినచోట నెల్ల ఆయనకు ప్రజాదరమును సంపాదించిపెట్టినవి. భారతసంస్కృతి మరల పేర్మి గాంచినది. పాశ్చాత్యనాగరికతావ్యామోహము మెల్ల మెల్లగ తలప్రాల్ప దొడగినది. ఈయన అవతారలక్ష్య మిదే.

అమెరికాలో [illegible]హాస, యొకటి సమావేశము కాబోవుచుండినది. భారతదేశ ప్రతినిధిగా వివేకానందస్వామి ఆ సభలో పాల్గొనవలె నను నభిప్రాయమును మొదట సూచించినవారు అప్పటి మైసూరుమహారాజా గారు. ప్రయాణమునకు కావలసిన సాహాయ్యమును చేయుటకు ముందడుగుపెట్టినవారు రామనాథపురరాజుగారగు శ్రీ భాస్కర సేతుపతి, వేయేల తమిళదేశము మొత్తముగనే ఈ పుణ్యసేవాకార్యభారమును మున్ముందు వహించినది.

ఈ సమయములోనే ఒకనాడు పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ప్రసన్నుడై "నా వెంట రమ్ము" అని సైగచేసి సముద్రమున నడచుచు పోయి అంతర్ధానమైనట్లు వివేకానందునకు ఒక దృశ్య మగపడినది. గురుదేవుని అనుమతి లభించె నన్న మాట. బయలుదేఱ సిద్ధపడినాడు వివేకానందుడు.

1893–వ సంవత్సరము మే నెల 31–వ తేదీ బొంబాయినుండి బయలుదేఱిన "పెనిన్సులర్" అను నావలో శ్రీ వివేకానందస్వామియు ఒక ప్రయాణికుడు.

విశ్వమతమహాసభ జరిగిన చికాగోనగరమున స్వామిజీకి పెక్కు విఘ్నములు కలిగినవి.

ఇక్కట్టులలో చిక్కుపఱచి, భక్తుల మనఃశక్తిని శోధించిన పిమ్మటనే తోడ్పడుట భగవంతుని లీల కదా. ఆ శోధనలం దెల్ల నెగ్గినాడు స్వామిజి.

చికాగోలో కొలంబియను హాలులో 1893-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 11-వ తేదీ మహాసభ ప్రారంభ మైనది. ప్రముఖులు పెక్కండ్రు ఉపన్యసించినారు. స్వామిజికిని వంతు వచ్చినది. అంబికను ఆమెకంటె వేఱు కాని గురుదేవుని ధ్యానించి, ఉపన్యాసమును ఆరంభించినాడు వివేకానందస్వామి. వాక్కులును భావములును వెల్లువగ ప్రవహించినవి.

పాశ్చాత్యులు పరిహసించు విగ్రహారాధనము మొదలుకొని అద్వైతతత్త్వమువఱకు హిందూసిద్ధాంతమును వివరించి ఉపన్యసించినాడు.

ఒక్కదినములో వివేకానందుని పేర్మి అమెరికాఖండమంతటను వ్యాపించినది. ప్రజలు ఆయన ఉపన్యాసములు వినుటకును, ఆయనకు ఉపచారములు చేయుటకును నేను ముందు నేను ముందు అని పోటీలు వేసికొనిరి. తనకు అమర్పబడిన హంసతూలికాతల్పమును చూచి స్వామి భారతదేశప్రజల దరిద్రదశను స్మరించి స్మరించి ఒకరాత్రియంతయు వెక్కి వెక్కి ఏడ్చినాడట. విచ్చేసి ఉపన్యసింప వలసిన దని పెక్కునగరములనుండి ఆయనకు పిలుపులు వచ్చినవి. ప్రతిచోటను క్రొత్తవిషయమును దేనినిగూర్చి ఉపన్యసింతమా అని స్వామి యోచించును. కాని ప్రతిరాత్రి నిద్రింప బఱుండుటకుముందు క్రొత్తక్రొత్తవిషయములను ఎవరో ఎత్తి తనకు చెప్పుచున్నట్లు ఆయనకు స్పష్టముగ విననగుచుండెను. అవియే మఱునాడు ఆయన ఉపన్యాసములో ప్రకాశ మొందును.

అమెరికాలో జయభేరిని ప్రయోగించిన పిమ్మట స్వామి ఐరోపాకు పోయినాడు. అచ్చట అనేకశిష్యులను ఏర్పఱచుకొని వారి ద్వారా పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుని అనుగ్రహసంపదను ఆ ఖండములో వ్యాపింపచేసినాడు.

1897-వ సంవత్సర ప్రారంభమున స్వామి మాతృదేశమున రామనాథపురసంస్థానములో అడుగుపెట్టినపుడు ఆయన విదేశయాత్రకు మూలకారణముగనుండిన తమిళదేశము మహోత్సాహముతో ఆయనకు స్వాగతము చెప్పినది. తమిళదేశమున ప్రతినగరమందును ఆయనకు స్వాగతాభివందనములు సమర్పితములైనవి. కుంభకోణమునుండి ఆయన మద్రాసుకు వచ్చుచున్నప్పుడు బండిని ఆపి మరియాద చెల్లించినారట చిత్తూరువాసులు. మద్రాసు ఎగ్మూరునుండి ఆ దినములలో కాసిల్ కర్నన్ అనియు ఇప్పుడు ఐస్హౌసు అనియు వ్యవహరింపబడుచోటికి పోవునప్పుడు టెంకాయలను సమర్పించి కర్పూరహారతుల నిచ్చినవారిసంఖ్యకు మితి లేదట.

ఆ సంవత్సరముననే మే నెలలో తమ సేవాకార్యముల కెల్ల మణిమకుటము పెట్టినాడు శ్రీ వివేకానందుడు. శ్రీరామకృష్ణమఠము, శ్రీరామకృష్ణమిషను అను రెంటిని స్థాపించినాడు. పారమార్థికసేవను మఠమును సంఘసేవను మిషనును చేయవలె నని ఏర్పాటుచేసినాడు. మహోదారమనస్సుతో ఆయన స్థాపించిన శ్రీరామకృష్ణసంస్థలు ఇప్పుడు లోకమంతట మహోదాత్త సేవాకార్యక్రమములను నిర్వహించుచు వచ్చుచున్నవి.

1899-వ సంవత్సరము మరల పాశ్చాత్య దేశమునకు పోయి పూర్వము తాను ప్రారంభించియుండిన ప్రణాళికలను పూర్తిచేసినాడు శ్రీ వివేకానందుడు. రెండునెలలలోనే ఫ్రెంచి భాషలో సమర్థుడై సర్వమతముల సారమును గుఱించి ప్యారిసులో జరిగిన మహాసభలో మహోపన్యాసము చేసినాడు. మాతృదేశమునకు మరలిన శ్రీ వివేకానందుని దిగ్విజయములు 1901-వ సంవత్సరముతో పూర్తి అయినవి. నలువదిసంవత్సరములైనను నిండ గాంచని స్వామి సన్న్యాసపరాకోటిని అందుకొన్నాడు. కల్కత్తా బేలూరులో నున్న కేంద్రమఠములోనే స్థిమితముగ నుండి బోధనలు ఆత్మసాధనలు చేయుచు కాలము గడపుచుండినాడు. దూరప్రాంతములం దుండిన శిష్యుల నెల్లర రప్పించి ఆశీర్వదించి పంపినాడు. మఠమును నిర్వహింపవలసిన పద్ధతిని చక్కగ ఏర్పఱచి యుంచినాడు. ఎటనుండి వచ్చెనో అచటికి చేరి పోవుటకే ఈ ఏర్పాటు లన్నియు.

1902-వ సంవత్సరము జూలై 4-వ తేదీ ప్రొద్దున స్వామి శ్రీరామకృష్ణుని సన్నిధిలో ఎప్పటికంటె సుదీర్ఘకాలము ధ్యానములో కూర్చుండి యుండెను. పగలువంట తానే వండినాడు. షడ్రసములేకాక భగవత్ప్రేమరసమును కలసిన ఆ యన్నమును సొంతచేతితో శిష్యులకు వడ్డించినాడు. వారు చేతులు కడుగుకొనుటకు నీళ్ళను తానే అందిచ్చినాడు.

సాయంపూజకు శిష్యులను మాత్రము పంపి తాను మాత్రము ఏకాంతముగ తన గదికి పోయినాడు. తూర్పుముఖముగ కూర్చుండి ధ్యాననిమగ్నుడైనాడు.

మద్రాసు శ్రీరామకృష్ణమఠములో జపము చేయుచుండిన శ్రీరామకృష్ణానందస్వామికి వివేకానందుడు కనిపించి "సోదరా, నేను దేహమును విడిచితిని" అని చెప్పినాడు.

అవును, సరిగా అదే సమయమునకు రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు స్వామి బేలూరులో తన పవిత్రదేహమును పరిత్యజించినాడు. పరమహంస గురుదేవుడు తాళపుచెవితో మోక్షసామ్రాజ్యద్వారమును తెఱవగ అందు ప్రవేశించి బ్రహ్మానందమున ఐక్యమైనాడు శ్రీ వివేకానందుడు.

సనాతన ధర్మమునకు గ్లాని కలిగినప్పుడు అవతరించి దానిని మరల పెంపొందించి తన పాదవిన్యాసముచే అఖండభూమండలమును పవిత్రీకరించి నడిప్రాయముననే జీవితమును ముగించుకొన్న వివేకానందుని తలంచినప్పుడు ఆది శంకరభగవత్పాదుల పావనస్మృతి కలుగును—

దివిని తనదు కీర్తి దీపింపఁ గాంచిన
యాదిశంకరుండె యవనిమీఁద
జ్ఞాననిలయ మైన మన భారతావని
మరల గాంచ తనదు మదిని గోరి
వచ్చె ననఁగ మించె వరవివేకానంద
మౌనివరుఁడు విశ్వమాన్యుఁడు నుఁడి.

(అనువాదము)

అని కదా భారతి పాడినాడు.*

ఆ ఆనందపరంజ్యోతి ఉదయించి ఇప్పటికి నూఱవ సంవత్సరము ప్రారంభమైనది. మన సంసారాంధకారమును తొలగించుకొనుటకు ఆయన కృపాజ్యోతిని ఆశ్రయింతము గాక.

* 'కల్కి' అను తమిళ పత్రికాధిపతుల సౌజన్యముతో. —(సం.)

ఆస్తిక్యం

శ్రీ పున్నావజ్ఝల సీతారామబ్రహ్మంగారు

సత్యానికి పరమోత్కృష్ట ప్రమాణం స్వానుభూతి. దీనికి ప్రత్యక్షప్రమాణమని మరొక పేరు. ఇది సాధ్యంకానప్పుడు, సాధ్యం కానంతవరకు స్వీకరించదగిన ప్రమాణాలు రెండు. ఒకటి, అనుమానం; మరొకటి శబ్దం. పరిస్థితుల, నిదర్శనాల సహాయం తీసుకొని తార్కికబుద్ధితో, పరస్పర వైరుధ్యంలేని భావనతో చేయదగు నిర్ణయం అనుమానప్రమాణం. స్వానుభూతి పొందినవారు చెప్పినమాటలను వారియందలి ప్రమాణబుద్ధితో గ్రహించడం శబ్దప్రమాణం.

దేవు డున్నాడనే వారు అతడు అవాఙ్మానసగోచరు డని, అనుభవైకవేద్యుడనే చెబుతున్నారు. కనుక దేవుని ఉనికిని గురించి తర్కంతో తీర్పుచెప్పడం పనిలేని పని. దేవు డున్నా డని అనుభవంచేత గ్రహించడానికి అనుభవజ్ఞులు సాధన ప్రణాళికలు సూచించారు. అవి దేహ ప్రాణ మనస్సులతో సాగించవలసినవి. భగవ దనుభవంకూడా మాటలలో స్పష్టంగాను, సమగ్రంగాను చెప్పడానికి సాధ్యం కాదు. కబీరు అన్నాడు: ''మూగవాడు బెల్లం తినడంవంటిది ఈశ్వరానుభూతి. అనుభవం అపరిమితంగా పొందుతాడేగాని యితరులకు ఆ అనుభవం గురించి సరిగా తెలియచెయ్యలేడు.'' అని.

దేవు డున్నాడో లేడో తేల్చుకొని తీరవలసినదే నని ప్రతిజ్ఞ చేసుకోగల ధీరులు అనుభవజ్ఞులు ప్రతిపాదించిన ప్రణాళికలను అనుష్ఠించి తీరవలసినదే. అయితే, దేవు డున్నా డనే వారందరు స్వానుభూతితోనే ఆమాట చెబుతున్నారా? అనుభవం లేనివారికి దేవు డున్నా డని చెప్పే హక్కు ఎక్కడిది? అనుభవం లేకుండా దేవుడున్నాడనడానికి హక్కు ఉన్నప్పుడు దేవుడు లేడనడానికి మాకు హక్కు లేదా అని ప్రశ్నించవచ్చు.

వైజ్ఞానికులు పరిశోధనలు, ప్రయోగాలు చేసి కనిపెట్టిన సత్యాలను వైజ్ఞానికులు కానివారు పరిశోధనలు, ప్రయోగాలు చెయ్యకుండానే వైజ్ఞానికులందలి ప్రమాణబుద్ధితో శిరసా వహించడం లేదూ? ''వేదాహమేతం పురుషం మహాంతం''. భగవంతుని నేను తెలుసుకున్నాను అని ఋషీశ్వరుడు వేదశిఖరంనుంచి శృంగధ్వని చేస్తున్నాడు. అతనియందు ప్రమాణబుద్ధితో ఇతరులుకూడా దేవు డున్నాడని నమ్ముతున్నారు. సైంటిస్టులకు ఉన్న సత్యసంధత, ఋజుత్వం సర్వసంగపరిత్యాగులకు కూడా ఉన్నదని గ్రహించడం జిజ్ఞాసకు ప్రాతిపదిక, జిజ్ఞాసువు అర్హతకు నిదర్శనం.

అయితే, దేవుడున్నా డని గ్రహించడానికి తర్కం ఎంతమాత్రం ఉపయోగకరం కాదా?

ఎందుకు కాదు ? కేవలం యుక్తివాదంతో దేవుని ఉనికి నిరూపించడం సాధ్యంకాదు. దేవుడున్నా డనడానికి ఎంతటి వాదబలమున్నదో దేవుని ఉనికిని శంకించడానికి కూడా దాదాపు అంతటి వాదబల మున్నది. జ్ఞానార్జనకు మనకు గల అనేకశక్తులలో తర్కం ఒకటిమాత్రమే. తర్కంచేత కలిగే జ్ఞానం సమగ్రమైనదికాదు: సర్వదా నిరుపద్రవమైన దనడానికి వీలులేదు. ఏ ప్రాతిపదికమీద ఒక వాదాన్ని ప్రతిష్ఠిస్తామో, ఆ ప్రాతిపదికను గురించే సంశయం కలిగినప్పుడు, దానిమీద కట్టిన సిద్ధాంతసౌధం ఇసుకమీద కట్టిన బొమ్మరిల్లువలె కూలిపోగలదు.

దేవు డున్నాడనే భావం జిజ్ఞాసవల్లగాని, జీవితానుభవం వల్లగాని అస్పష్టంగానో, స్పష్టాస్పష్టంగానో తోచి, ఆ విషయమై స్పష్టంగాను, విపులంగాను మనస్సుకు పట్టించుకొనడానికి, జీవితానికి ఇతర అనుభవాలకు అన్వయించుకొనడానికి తర్కం అమోఘమైన సాధనంగా ఉపయోగపడగలదు.

దేవుడున్నాడనే తోస్తున్నది. ''దేవుడు ఉండే ఉండాలి'' అని పృచ్ఛకుడు అనగలిగి, ఆ విషయమై తన అన్వేషణకు సహాయపడగల నిమిత్తం వివరణ కోరితే ఎవరైనా తమకు తోచిన అభిప్రాయాలు తెలియజెయ్యగలుగుతారు లేదా, అనుభవజ్ఞుల మాటలయందు ప్రమాణబుద్ధి కలిగి, విషయ విశదీకరణ కోరితే చెప్పవచ్చు. అంతేగాని, దేవుడున్నాడని ఏ కోశాన ఎంత పరిశీలించినా తోచకపోతే, ఏమి చెప్పినా, ఎంత చెప్పినా ఉపయోగం ఉండదు. సానుభూతి లేకపోతే, మనస్సు శంకాకులితమై ప్రతియుక్తికి ప్రతియుక్తి స్ఫురిస్తుంటుంది. దేవుని విషయంలో యిది విషచక్ర పరిభ్రమణమే అవుతుంది. జగత్తు, జీవితానుభవం కలిగించలేని నమ్మకం కేవలం యుక్తివాదం కలిగించగలదా ?

దేవు డున్నా డన్న నమ్మకం కలగకపోతే నిశ్చింతగా ఉండవచ్చు కదా. ఆ విషయమై తర్జన భర్జన ఎందుకు ? జిజ్ఞాస మెదడులోనే కాక, హృదయంలోకూడా కలిగినప్పుడు చేసే చర్చ ఉపయోగకరమవుతుంది. ఆ అవసరం కలిగినప్పుడే మీమాంస ప్రారంభించవచ్చు. దేవుడున్నా డని చెప్పి, అంతటితో సంతృప్తి కలిగి ఊరుకుంటే అట్టి నమ్మకం ఉన్నా లేకపోయినా ఒకటే. దేవు డున్నాడని నమ్మకం కలిగినప్పుడు అతనిని పొందడానికి సాధనకూడా చేస్తుంటేనే నమ్మకం, సార్థకం, ఫలప్రదం అవుతుంటుంది. సాధనతో కూడిన నమ్మకమే నిజమైన నమ్మకం.*

* 'ధర్మసాధని' సౌజన్యముతో.

గంగాధరస్తవము

'నాట్య కవితా కళానిధి' - 'మహాకవి'
విద్వాన్ దర్భా వేంకటకృష్ణమూర్తి, ఎం. ఏ.

శా॥ ప్రారబ్ధంబు బలీయ మైన వినరావా నీకు నే మొఱ్ఱలున్?
భారంబా భవదీయదాసులను బ్రోవన్ నీకుఁ? గాదేని శి
క్షారూపంబ? పరీక్షయా మఱి? పరాకా? యేటికీ హింస? ని
న్నారాధించినదానికిన్ ఫల మిదేనా తండ్రి, గంగాధరా?

శా॥ పాపం బన్నను దైవ మన్నను దృణప్రాయంబుగా నెంచి స్వే
చ్ఛాపారమ్యమునం జరించుఘను లుచ్ఛస్థాన మందన్, సదా
నీ ప్రాపే నెఱనమ్మికొన్నయనదల్ నిమ్నస్థితిం గుందు, టా
హా! ప్రారబ్ధఫలంబో? కాక, కవిమాహాత్మ్యంబో గంగాధరా?

శా॥ పాపిష్ఠంపుఁబనుల్ పొనర్చుకొలఁదిన్ బ్రాపించునేమో నరుం
డేపున్ వైభవమున్ మహోన్నతియుఁ దా నీ పాదుకాలాన! నం
తే పో; కానియెడన్ గలిప్రభుఁడు తా నేరీతి సైరింపఁగా
నోపున్ సత్పథవర్తనున్, బతితుఁ జేయుం గాని గంగాధరా.

శా॥ నీ వున్నాఁడవు, ధాతయున్ గలఁడు గా, నీరేజనాభుండు లేఁ
డా? వాస్తోష్పతి లేఁడె విశ్వమును సమ్యగ్రీతిఁ బాలింప? నే
లా విశ్వాధిపతిత్వ మిట్లు కలికే యర్పించినా రిందఱున్?
జీవుల్ చేసినపాప మేమి యిటు హింసింపంగ గంగాధరా?

మ॥ కలిరాజేల్బడిఁ దెచ్చిపెట్టితివి మా కర్మాన, నద్దాన నాఁ
కలిచావుల్ కడు హెచ్చె, దేశమున నాక్రందధ్వనుల్ రెచ్చెఁ, ద
క్కలికాండ్రై రధికారు, లిం కెటు సుభిక్షత్వంబు చేకూరు? దూఁ
కలిచే భూప్రజ రూపడంప మది సంకల్పంబొ గంగాధరా?

శా॥ స్వారాజ్యం బగు మా స్వరాజ్య మని యాశాసౌధముల్ గట్టికొ
న్నా రేవేవియొ భారతీయు; లవి యీ నాఁ డేటికో యిట్లు తా
ర్మారై దుర్భర మాయె జీవితము సామాన్యప్రజాపాళి; కీ
దారిద్ర్యంబు తొలంగుమార్గ మిఁక లేదా తండ్రి, గంగాధరా!

శా॥ హిందూదేశచరిత్రమందుఁ గనఁబో మీలాటికాలం బహో!
మిం దెన్నండును లేద, యింక మఱి మున్ముం దెన్నఁడున్ రాద, మి
న్నంటెన్ దేశదరిద్రతాగరిమ సర్వాంశంబులన్; శాంతి యే
చందానన్ సమకూరు నింక నడియాసల్ గాక గంగాధరా?

శా॥ సై న్సేమో యభివృద్ధిఁ జెందినది, విశ్వం బెల్ల నద్దాన న
డ్వా న్సైన నాగరకత్వ ముచ్చపదవిన్ బ్రాపించెఁ, గానీ లవం
బు న్సౌఖ్యంబును శాంతి యన్నది కనంబో మేమిపాపంబొ! న్యూ
సె న్సయ్యేన్ బ్రతు కెల్ల, దేశమును నాన్సె న్సయ్యె గంగాధరా.

మ॥ కలితీ లేని పదార్థమే కన మెటన్ గాలించినన్ నేఁడు, బు
ద్ధులలోఁ గల్తియె, కల్తియే క్రియల, ధూంధూ వాక్కులం గల్తియే,
కలిమాహాత్మ్యము నేమనన్? సకలమున్ "గల్తీమయం' బయ్యెఁ బో
కలితీయే కలితీ రటంచు నుడువంగాఁ జెల్లు గంగాధరా.

శా॥ ఆరోగ్యంబు నశింప నెన్ని కలవో యన్నీ తటస్థించె న
య్యారే యీ కలిరాజుప్రాభవమునం; దన్నింటికిన్ బాడు వే
వో రాసాయనికంపుదోహదము లం చుత్పన్నమై, భోజ్యసం
భారం బెచ్చి, గుణంబు చచ్చి, వివిధవ్యాధుల్ కడున్ రెచ్చె; ఈ
ప్రారబ్ధంబున కంత మన్నదియె లేదా తండ్రి, గంగాధరా?

మ॥ "తొలి యా మూఁడుయుగాల ధర్మ మది యంతో యింతొ యొప్పారె, నీ
కలిలోనే కడు ధర్మహాని కలిగెం గా" కందు రజ్ఞుల్ గటా!
కలి యన్ మాటకు నర్థ మీ సని యెఱుంగన్ లేక; తద్ధర్మ మి
క్కలియే పూర్తిగ నిర్వహించె నని వక్కాణింతు గంగాధరా.

శా॥ సఖ్యంబా నశియించె, నీతి సమసె సౌజన్యమా రూపఱెన్,
సౌఖ్యంబా కఱవాయె, శాంతియు యదృశ్యం బాయె, ధర్మంబు ప్ర
త్యాఖ్యాతం బయిపోయె, జీవితమె హేయం బాయెఁ, గట్టా! జగ
త్ప్రఖ్యాతం బగుభారతావనికి దౌర్భాగ్యంబు వాటిల్లెఁ, బ్రా
ముఖ్యం బంది కలిప్రభుండు తన యేపుం జూప గంగాధరా.

శివానందస్వామి - ధర్మప్రసంగములు

బ్రహ్మచారిణి లలిత

(గతసంచిక తరువాయి)

మహారాజు బ్రహ్మానందస్వామి ఇట్లు పల్కెడివారు:—"ఎక్కువ భాగము మనసు భగవంతునిపై నిల్పగల్గినచో, కొద్దిభాగపు మనస్సుతోనే ఎక్కువ పని చేయ వచ్చును". (వారి పలుకు లివి:—14 అణాల మనస్సు భగవానునిపై నుంచి, రెండణాల మనస్సు పనిపై పెట్టిన చాలును.) గీతలో భగవాను డిట్లు నుడువుచున్నాడు:—"నా ఒక్క అంశముతోడనే ఈ చరాచరప్రపంచ మంతయు నడుపుచున్నాను." ఈశ్వరుడు ఒక్క చిన్న అంశముతోడనే ఈ విశ్వమును పరిపాలించుచున్నాడు. వానినే ధ్యానింపవలెను, మనసార వానినే ప్రార్థింపవలెను. తులసీదాసు ఇట్లు పల్కెను: "రామనామము పెదవులపైనను, పని చేతిపైనను సాగిపోవలెను. ఇంటింట బిచ్చ మెత్తుకొని తిరుగుట కాదు మన ఆదర్శము. హృషీకేశాది పెక్కుస్థలములలో చాల కాలము తపస్సు చేసినట్టియు, సహజైకాంతవాసాభిలాషియు అగు హరిమహారాజే ఒకపరి ఇట్లు పల్కిరి: "మనము నిజముగా దొంగలము. (మన సమయమును మనమే వ్యర్థపఱచుకొనుచున్నాము.) దినమంతయు మనము భగవంతుని తలంచుచున్నామా? ఎక్కువగా చేసినప్పుడు మూడునాల్గుగంటలు ధ్యానమందు గడపుచున్నాము. మిగిలిన సమయమంతయు వ్యర్థముగ గడచిపోవుచున్నది."

ఎవరికైన తీవ్రవాంఛ యున్నచో ఆరు నెలలో ఒక సంవత్సరముపాటో ఒక్కపట్టున తీవ్రధ్యానము, ఆధ్యాత్మిక సాధనలు సలుప వచ్చును. మఱొకనితోడుగ చేసికొనుట మంచిది. ముఖ్యముగ గమనింప దగిన వేఱొక విషయము: చదువు అలవాటు చేసికోవలెను. ప్రతిదినము కొంత కాలము చదువుట, వ్రాయుట యందు గడపవలెను. జపధ్యానములందు మనస్సు కుదురని సమయముల శాస్త్రపఠనము ద్వారా సద్వినియోగపఱచుకోవచ్చును. హరి మహారాజు ఎచ్చటికి వెళ్లినను, తనతో గీత, ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రములు, చండి, వివేకచూడామణి మున్నగు పుస్తకముల కొనిపోయెడి వారు. వాని నెల్ల, వారు తఱచు చదివెడివారు. వారివంటి స్వభావసంపన్నులకు పఠనము ఒక విధమగు ధ్యానము. గీత, ఉపనిషత్తుల శ్లోకములపై హరిమహారాజు ధ్యానించెడివారు. అధ్యయనము చాల మంచిది. ఎంతయో సహాయకారి. కంఖాలులో నేను కొందఱు సాధువులను చూచితిని. ప్రొద్దుపుచ్చుకొనుటకై రెండు మూడుగంటలు తిరిగి వచ్చెదరు. కాని మనవిషయమో వేఱు. మనలో బాధ్యత అనునది నాటుకొనినది. గాఢధ్యానమందైనను, సమాధిఅవస్థలోనైనను సరే ఈ బాధ్యత మనల విడువదు. శ్రీగురుదేవులు జగద్ధితార్థమై అవతరించిరి. మనము వారి సేవకులము. మనల నా తల పెట్లు విడుచును? యథార్థముగ ఎంత కాలము మనము గాఢధ్యానతత్పరులమైయుండ గలము? మనస్సును స్థిరపఱచుకొనుటకే ఎక్కువకాలము పట్టును. రెండు మూడు గంటలు కూర్చున్నచో నిశ్చలధ్యానముకల్గుట ఒకటో, రెండో నిమిషములు మాత్రమే.

ఈశ్వరకృపచే అది కల్గుటకూడ గొప్ప విష యము. సామాన్యులకు అదియే చాలును.

నేడు హరిమహారాజుగారి జన్మదినసందర్భ మున నేను మీా కెల్లరకును జ్ఞాన, భక్తి, ప్రేమలు కల్గుగాక యనియు, మీా హృదయ ములు విశ్వాసపూరితము లగుగాక అనియు, ఆధ్యాత్మికజీవనమున దినదినప్రవర్ధమాను లగు దురు గాక యనియు శ్రీ గురుదేవుల హృదయ పూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను. ఇదియే నా ఏకైకప్రార్థన....

'స్వామిజీ ఈ సంఘమును (సన్న్యాసుల మఠమును) శ్రీ గురుదేవుల అభీష్టానుసారము ఏర్పఱచెను. ఆలంబజారులో నుండగ స్వామిజీ శశిమహారాజుతో ఇట్లనెను: "శశీ, మన మొక కార్యము కావింపవలెను. కా మీా రెల్లరును సంసిద్ధులు కండు." శ్రీ గురుమహారాజు బిడ్డ లును (శిష్యులు) సేవకులును ఈ సంస్థలో చేరి యున్నారు. శ్రీ గురుదేవుల ఆదేశముపై స్వామిజీ కాక ఇట్టి మహత్తరసంఘము నెవ రేర్పఱచి యుండగలరు? స్వామిజీ నాతో ఇ ట్లనిరి : "ఈ ఆరంభించిన కార్యము ఏడు ఎని మిది వందల సంవత్సరములపాటు నడచును. మంచిబాలురు పెక్కురు వచ్చి చేరెదరు." అయినప్పటికిని ధ్యానాది ఆధ్యాత్మికసాధనల మనము తీవ్రముగ చేయవలసియున్నది. శ్రీ గురుదేవుల కృపవలననే నేను ఇంకను మాట్లాడ గలిగి యున్నాను. అంత వారు పాట నొక దానిని పాడ నారంభించిరి. ప్రక్కననున్న ఒక సాధువును ఆ పాట పూర్తిగా పాడు మనిరి. ఆ పాట సారాంశ మిది: ఓ విశ్వప్రాణాధారా, ఓ విశ్వేశ్వరా, నీకు జయమగు గాక. ఓ దీన శరణ్యా, ఓ శుభదాయకా, నీకు జయమగు గాక. సర్వభూతములకు తల్లియు, తండ్రియు అగు ఓ ప్రభూ, నీకు జయమగు గాక.......

....

ఓ జగద్దుఃఖభంజక, ఓ జగద్రక్షక, నీకు జయ మగు గాక. నీ ద్వారముకడ వేచియున్నా డీ దీనుడు, కృపజూపుము పరాత్పరా.

అంత మెల్ల మెల్లగ నడచుచు మహాపురుష్‌జీ ఇట్లనిరి : 'ఈమాత్రము నడువ కల్గుటకూడ వాని కృపయే.' వరండాలోనికి వెళ్లి, గంగ వైపు చూచి చేతులు జోడించి "దేవిసురేశ్వరి భగవతి గంగే, త్రిభువనతారిణి తరల తరంగే ..." అని గంగాస్తవము చేయనారంభించిరి.

జాన్యువరి 15, 1930.

ప్రసంగవశమున మహాపురుషమహారాజు ఇట్లనిరి : "రోమైరోలా గురుమహారాజు జీవిత చరిత్రము వ్రాసెను. జీవితచరిత్ర ఏ విధముగ వ్రాయవలెనో వారు (పాశ్చాత్యులు) చక్కగ ఎఱుగుదురు. రామమోహన్ రాయ్, దేవేంద్ర నాథఠాకూరు, కేశవచంద్రసేనుల జీవితచరి త్రల తెల్పుచు, పాఠకుని మెల్లగ శ్రీరామ కృష్ణస్వామిజీల జీవితముల వైపునకు లాగును."

పెక్కురు శ్రీ గురుమహారాజ్ భక్తులగుట చూచి ఆశ్చర్యమగుట లేదా? ఒకదినము గురుదేవు లిట్లనిరి : "పలువిధములగు ప్రజలు, శ్వేతపీతాదివర్ణములవారు—భక్తులగుదురు." ఆహా! భగవానునికి దేశ, కాల, వ్యక్తిగత సీమలు లేవు కదా! అతడు ప్రేమ (కరుణా) స్వరూపుడు. నిజముగా మేము ధన్యులము. వారిని సేవింప గల్గితిమి. తాంబూలాదికములు చేసి ఇచ్చితిమి, వారి అపారప్రేమ చూఱకొం టిమి. అదృష్టవంతులము!

శ్రీమద్భాగవతము - శ్రీకృష్ణసందేశము

[శ్రీమత్ప్రభవానందవాణి]

తృతీయస్కంధము

చతుర్థాధ్యాయము

దివ్యప్రేమనుగూర్చి కపిలుని బోధలు

మైత్రేయుడు :

తన గారాబు కుమారుడగు కపిలునిచూచుకొని గర్వించుటకు దేవహూతికి మంచి కారణమే కలదు. అతడు ఆజన్మముక్తుడు, మానవతతికి నిరుపాధికగురువు,* సాంఖ్యదర్శనమునకు ప్రవక్త. పరమజ్ఞానతృష్ణ ఆమెకు సహజముగ నుండెను. కుమారునితో మత తత్త్వశాస్త్ర విషయికములగు చర్చలు సల్పుట ఆమెకు జన్మహక్కు. ఒకనాడు ఆమె అతనితో ఇట్లనెను:

"కుమారా, నీవు నాకు మిక్కిలి ప్రియుడవు. ఐహికబంధమునుండి విముక్తినికలిగించునట్టి జ్ఞానమును నాకు తెలుపవా? సంసార జీవితవిధులు తలపైబడినదాది నేను ఇంకనింకను హెచ్చుగ ఐహికములందు సక్తనగుచున్నాను. యౌవనమున నున్న దినములలో నీ ప్రియ జనకుడగు కర్దమప్రజాపతియొద్ద నేనెంతో తెలిసికొంటిని. ఇప్పుడు వార్ధక్యమున కర్దమసుతునొద్ద సంతోషముతో నేర్చుకొందును.

కపిలుడు :

అమ్మా, దివ్యాత్మతోడి ఐక్యమును కలుపు యోగమార్గమును అనుసరించినవానికి దుఃఖము పూర్తిగ అంతరించును. ఈ యోగము మానవతతి నిశ్శ్రేయసమును సమకూర్చును. నా పూర్వావతారములలో నే నీ యోగమును ప్రాచీనమహర్షులకు ఉపదేశించితిని. దానినే ఇప్పుడు నీకు ఉపదేశింతును.

ఆత్మకు బంధమునుగాని ముక్తినిగాని కలిగించునది మనస్సే. మనస్సునకు ఐహికసంగముండిన మనము బద్ధులమగుదుము. ఆ మనస్సు భగవంతునియందు ఆసక్తమగునేని మనము విముక్తుల మగుదుము.

అహంకార మమకారములను పూర్తిగ విడిచిపెట్టుము. హృదయవిశుద్ధికిని కామ లోభ మోహవిముక్తికిని అదొక్కటే మార్గము. పవిత్రమైన హృదయమందే జ్ఞానమును, ప్రేమయు ఆవిష్కృతము లగును. దివ్యమును, స్వయంప్రకాశమును, విశుద్ధమును, స్వతంత్రమును, సత్యమును అగు బ్రహ్మము సాక్షాత్కృత మగును.

ఐహిక వస్తువాంఛయే బంధమునకును బాధలకును కారణ మని వివేకులు చెప్పు మాట నిజము. ఆ వాంఛయే భక్తసాధువులవంకకు మరల్పబడునేని ముక్తికారణ మగును. ఆత్మనిగ్రహము శాంతి ఎల్లరపట్ల ప్రేమ సౌహార్దము కలవారే భక్తసాధువులు. భగవద్ధ్యానమే వారికి ప్రాణము. వారి డెందములు దేవునితో నైక్య మొందియుండును. కావున ఏ దుఃఖముగాని వ్యసనముకాని వారి మనస్సులను కదల్పలేవు. వారి సమత్వమును చెడగొట్ట లేవు. వారు సర్వసంగవిముక్తులు.

---

* కపిలుని సాంఖ్య దర్శనమునకును శ్రీ మద్భాగవతమందలి సాంఖ్య సిద్ధాంతప్రతిపాదనమునకును సారమున భేదములేదు కాని కొన్ని వివరములలో భేదమున్నది.

వారితో కూడువారును, వారిని ప్రేమించు వారును పవిత్రు లగుదురు. పవిత్ర వాతావరణమున నుండుచు దేవుని స్తుతులను ప్రతి దినము వినుచు వారు దేవునందు తమ భక్తి విశ్వాసములను పెంపొందించుకొందురు. తుదకు దేవునితలంపు వారికి అత్యానందకర మగును. భగవత్ప్రేమ వారి హృదయములలో నిండి తొణకుచుండును. అప్పటినుండి వారు దేవునే ధ్యానించుచు పూర్తిగా దేవునివారే అగుదురు. అట్టి అనుభూతిని పొందిన మానవునకు ఇక నింద్రియసుఖాభిలాష యుండనే యుండదు. అజ్ఞానజాలము నుండి అతడు విడుపొందును. అతనిడెందమున జ్ఞానజ్యోతి దీపిత మగును. ఈ జీవితమందే మోక్షసామ్రాజ్యము ముంజేతి కంకణ మగును.

దేవహూతి :

దేవుని ప్రేమించుట ఎట్లో చెప్పుము. ఏ ప్రేమచేత బంధవిముక్తి కలుగునో ఆ ప్రేమను నాకు నేర్పుమా! ధ్యానయోగమునుగూర్చి కూడ నాకు తెలుపుము.

కపిలుడు :

అమ్మా, మనప్రేమ సంసారముపైనున్నది. కావున మన ఇంద్రియములు మనలను ఐహిక వస్తునివహమువంకకే లాగుచుండును. మన ప్రేమను దేవునివంకకు మరల్తుమేని దివ్యజ్ఞానమును, అఖండ మోక్షమును కందుము. కొందఱకు మాత్రము భగవత్ప్రేమయందును భగవత్సేవయందును, ఎంత ఆనందము కలుగుననగా వారు తమ మోక్షమునునైతము లక్ష్యపెట్టరు. ఐనను దివ్యప్రేమయే తుదకు వారికి మోక్షమును కూడ చేకూర్చును.

ఎవరు తమ్ము ప్రేమించుకొన్నంతగా, భగవంతుని ప్రేమింతురో, తమ శిశువులను ప్రేమించినట్లుగా భగవంతుని ప్రేమింతురో, తమ ప్రాణవల్లభుని విశ్వసించినట్లుగా భగవంతుని విశ్వసింతురో గురువుల కందఱికిని గురువుగా భగవంతుని గౌరవింతురో, తమ ప్రాణమిత్రుని ప్రేమించినట్లుగా భగవంతుని ప్రేమింతురో, స్వామిగా ఆరాధింతురో వారే అమర జీవులు.

భగవదారాధనలో తిరముగ నిమగ్నులగు వారు నిజముగ ధన్యులు. ఏలయన అఖండ మోక్షసామ్రాజ్యము వారి దగును*

నేను భగవంతుడను; విశ్వనాథుడను, సకల ప్రాణులందు ఉన్న ఆత్మను నేను. నాకు భయము లేదు. సంసారభయమునుండి అందఱిని విడిపించువాడను నేను. నావలని వెఱపు చేతనే గాలి వీచుచున్నది. నా వలని వెఱపు చేతనే సూర్యుడు వెలుగును వేడిని ఇచ్చుచున్నాడు, మేఘములు వానకురియుచున్నవి, నావలని వెఱపుచేతనే అగ్ని మండుచున్నది. భయరహితుడనగు నన్ను యోగులు ఆరాధించుచున్నారు, కొల్చుచున్నారు. పరమ శ్రేయమును ప్రాపించుటకై వారు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు, ధ్యానించుచున్నారు. హృదయశాంతి కలిగినప్పుడు, ప్రేమద్వారా మనసు నాయందు ఐక్యమైనప్పుడు పరమ శ్రేయము సిద్ధించును.

* ఈ దిగువ కపిలుడు తనఉపన్యాసమును సాగించుచునేయున్నను, తనకును పరమాత్మకును అభేదమును అనుభవమునకు తెచ్చుకొని మాటాడుచున్నాడు.

వార్తలు, విశేషాలు

శ్రీరామకృష్ణమఠము - మద్రాసు

మాతృశ్రీ శారదాజయంతి మహోత్సవములు

1961 డిసెంబరు 29-వ తేదీనాడు మాతృశ్రీ శారద 109-వ జయంతి తిథిపూజ జరిగినది. ప్రొద్దున ఐదుగంటలకు మంగళహారతి, భజన, గీతోపనిషత్తుల పారాయణము. 8 గంటల నుండి మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలవఱకు విశేషపూజ, హోమము, మున్నగునవి సాగినవి. తర్వాత 2,000 భక్తజనులకు, 1,100 దరిద్ర నారాయణులకు అన్నసంతర్పణ చేయబడినది. గుడిలో సాయంపూజ ముగిసినతరువాత మాతృశ్రీ ఉపదేశములు కొన్ని చదువబడ్డవి. వృద్ధస్వాములు కొందఱు ఉపన్యసించిరి.

బహిరంగోత్సవము 1961 డిసెంబరు 31-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3-30 గంటలకు ప్రారంభమైనది. శ్రీమతి సి. కె. హాండు, ఎమ్. ఏ. (బొంబాయి) అధ్యక్షత వహించినారు. అవ్వై హోము విద్యార్థినుల భజనతోను శ్రీరామకృష్ణమిషను, శారదావిద్యాలయ హైస్కూలు విద్యార్థినుల ప్రార్థనగీతముతోను కార్యక్రమము ఆరంభమైనది. రాణీ మేరీ కళాశాల ప్రిన్సిపాలు డా॥ ఐరావతమ్మగారు అధ్యక్షురాలికి వక్తలకు సభ్యులకు స్వాగతవందనోపచారము కావించుటకు ముందు సభ్యులు ఒక్క నిమిష కాలము మౌనము పాటించిరి. డా॥ ఐరావతమ్మగారు ఉత్సవప్రాముఖ్యమునుగూర్చి మంగళకరత్వమునుగూర్చి ప్రస్తుత సంక్షుబ్ధ లోకమునకు, మాతృదేవి సందేశావశ్యకతను గూర్చి చెప్పినారు. అధ్యక్షురాలి తొలి పలుకుల తర్వాత శ్రీమతి కామాక్షి రామకృష్ణ గారు తమిళములో మాతృదేవి మహిమను గూర్చి ఉపన్యసించినారు. ''ఆమెజీవితమును - శ్రీరామకృష్ణుని జీవితముతోనే పోల్పదగును. ఉభయులును అమాయిక పవిత్రగ్రామ పరిసరాలలో పుట్టి పెరిగినారు. ఆ పరిసరాలు ఆధ్యాత్మిక జీవితమునకు ప్రేరకములు. శారదా శ్రీరామకృష్ణులచుట్టఱికము పూర్తిగా ''దివ్య'' మైనది. మానవలోకోద్ధరణమునకే వారి కలయిక సాధకమైనది. శారదకు శ్రీరామకృష్ణుడు శ్రీరామకృష్ణునికి శారదయు లోకజనని ప్రత్యక్ష రూపములు. పాతివ్రత్య మాతృత్వసన్న్యాస లక్ష్యములు ఆమెయందు అద్భుతమేళనము నొందినవి.''—అన్నారు శ్రీమతి కామాక్షి రామకృష్ణగారు.

గౌరీ, జయలక్ష్మి అను సేలము సోదరులు తిరుప్పావై మున్నగు భక్తిగీతములను పాడి కొంతసేపు సభ్యులను ఆనందపఱచిరి.

శ్రీమతి సుశీల ఇంద్రసేన్ — శ్రీమతి గాడేపల్లి సుందరీ శంకరంగారలు వరుసగా హిందీలోను, తెలుగులోను ప్రసంగించిరి. శ్రీరామకృష్ణునందు మాతృదేవికి ఉండిన భక్తి, గురుదేవునిసందేశప్రచారమునకు ఆమె తన

జీవితమును అంకితమొనర్చుకొనుట ఆమెలో నిరూపితమైన మాతృధర్మము—వీనికి మానవ చరిత్రలో సాటిలేదని, శ్రీమతి సుందరీ శంకరంగారు చెప్పినారు. పోటీలలో నెగ్గిన విద్యార్థినులచేత కొన్ని గ్రంథభాగములను వల్లింపచేసిన తరువాత బహుమతులొసంగబడినవి. అధ్యక్షురాలు తన మలిపలుకులో మాతృదేవి సందేశమును సంక్షేపించి ప్రస్తుతప్రపంచమున దాని ఆచరణయోగ్యతను కొనియాడినారు.

శ్రీమతి సావిత్రీ రాజనుగారు సదస్సుకు కృతజ్ఞతాభివందనోపచారముచేసిన తరువాత గుడిలో హారతియు శ్రీప్రియానందస్వామి బృందమువారి భజనయు జరుగుటతో ఉత్సవ కార్యక్రమము పూర్తియైనది.

శ్రీవివేకానందస్వామి – శతతమ జయంతి మహోత్సవములు

7-1-1962 వ తేదీనాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు మైలాపూరు శ్రీరామకృష్ణమఠములో మద్రాసుపురమహాజనులు సమావేశమై 1963-1964 సం॥లో జరుగవలసిన శ్రీవివేకానందస్వామి శతతమజయంతి మహోత్సవములకు ప్రణాళికలు ఏర్పఱచుటకు ఒక కమిటిని ఎన్నుకొనిరి. డా॥ సి.పి. రామస్వామిఅయ్యారుగారిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొన్నారు. మద్రాసు శ్రీరామకృష్ణమఠాధ్యక్షులు శ్రీ కైలాసానంద స్వాములు సదస్సుకు స్వాగతము చెప్పి శ్రీ వివేకానందస్వామికి మద్రాసుపౌరులతో ఏర్పడియుండిన సన్నిహిత సంబంధమును స్వామికి దక్షిణభారతదేశము చేసిన గొప్పసాహాయ్యమును బట్టి ఈశతతమజయంతి మహోత్సవములో మద్రాసువారు ముఖ్యమైనపవంతు నిర్వహింపవలె నని చెప్పినారు.

మద్రాసు నిధిమంత్రి పూజ్యశ్రీ సి. సుబ్రహ్మణ్యం తమ ఆంగ్లోపన్యాసములో కలహకల్లోలపూర్ణమగు నేటిప్రపంచమంతటను శ్రీ వివేకానందస్వాముల పారమార్థిక సందేశము ప్రచారము చేయుట ఎంతజరూరో తెలిపినారు.

శ్రీశివజ్ఞానగ్రామణిగారు సాంస్కృతికముగ భారతదేశమునకుగల ఐక్యమును వివరించి ప్రజలు తమ ప్రాంతీయ సంకుచితాభిప్రాయములను దిగద్రావి ఈ మహోత్సవమును విజయవంతముగ చేయవలె నన్నారు.

శ్రీ కె. ఎస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు తిరువనంతపురమున తమతండ్రియొద్దకు శ్రీవివేకానందస్వామి విచ్చేసినసందర్భములు వివరించి అమెరికానుండి మరలి వచ్చినపిమ్మట స్వామికి మద్రాసులో జరిగిన అఖండగౌరవమును కన్నులకు కట్టినట్లు వర్ణించిరి.

డా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యారుగారు తిరువల్లిక్కేణిలోని ఐస్హౌసునకు వివేకానంద హౌస్ అని పేరుమార్చిన బాగుండునని సూచించిరి. శతతమజయంతిని తగినవైభవముతో జరుపవలెననెడి నాటి సభాతీర్మానము శ్రీరామస్వామిఅయ్యారుగారు ప్రతిపాదించిరి. డా॥ పి.వి. చెరియనుగారిని పురస్కరించుకొని సభ్యులు ఏకగ్రీవముగ ఆ ప్రతిపాదనను ఆమోదించిరి.

ఉత్సవసమితిని ఏర్పఱుపవలె నను తీర్మానమును ప్రతిపాదించినవారు శ్రీ ఎస్. కె. శివరామన్‌గారు. శ్రీ ఓ. వి. చిన్నస్వామి గారి పురస్సరముగ ఏకగ్రీవముగ సభ్యులు ఆ తీర్మానమును ఆమోదించిరి. నిర్వాహకపరిషత్తును ఒకదానిని ఏర్పఱుపవలెనని ప్రతిపాదించినవారు

శ్రీ ఎస్. కృష్ణయ్యరుగారు, శ్రీ ఎ. ఎల్. కృష్ణస్వామిగారిని పురస్కరించుకొని సభ్యులు ఏకగ్రీవముగ ఆ ప్రతిపాదనను ఆమోదించిరి.

శ్రీ ఉప్పునూరి పాండురంగయ్యగారు ఒక విజ్ఞప్తిని ప్రతిపాదించిరి. ఆ విజ్ఞప్తి వేఱుగ ప్రచురించుచున్నాము. దానిని శ్రీ వి. కె. రామస్వామి మొదలియారుగారు బలపరచిరి.

శ్రీ కె. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి వందనోపచారవాక్యముతో సభా కార్యక్రమము ముగిసినది.

శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమజయంతి మహోత్సవములు

విజ్ఞప్తి

7-1-'62 తేదీనాడు డా॥ సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారి ఆధ్యక్ష్యమున మద్రాసు పౌరులు శ్రీ రామకృష్ణమఠ మండపమున సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానమును చేసికొనిరి

"పరమహంస శ్రీ రామకృష్ణగురుదేవుని ప్రియతమశిష్యుడును విశ్వవ్యాప్తములై యున్న రామకృష్ణమిషనుల స్థాపకుడును, దేశభక్తయోగీంద్రశిఖామణియు, భారతీయులలో వారి సనాతనాధ్యాత్మికసంపదనుగూర్చిన జ్ఞానమును మేలుకొలిపినవాడును, 1893 లో చికాగోలో విశ్వమతమహాసభ జరిగినప్పటినుండి శ్రోతల చేతముల ఊఱ్ఱూతలూపు శాంతిసామరస్యప్రతిపాదకోపన్యాసములచే పాశ్చాత్యప్రజలకు భారతదేశమునెడల ఆదరమును మహోన్నతముగ పెంచినవాడును అగు శ్రీ వివేకానందస్వామిజి శతతమజయంతిమహోత్సవమును 1963 జాన్యువరిలో ప్రారంభించి 1964 జాన్యువరి వరకు మద్రాసునగరములోను, మద్రాసురాష్ట్రమంతటను అనుకూలములైన తారీఖులందు అర్హరీతిలో జరుపవలెను. అందులకు ఆవశ్యకములైన ప్రయత్నములను చేయవలెను."

ఈ తీర్మానమును అమలుజరుపుటకై సెంటినరీకమిటి ఏర్పఱుపబడినది. ఆ కమిటీలో మద్రాసుపౌరప్రముఖులు సభ్యులు:—వైస్ప్రెసిడెంటు డా॥ రాధాకృష్ణగారును, మద్రాసు గవర్నరు శ్రీ విష్ణురామ్‌మేధిగారును, మద్రాసు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె. కామరాజుగారును ఆ కమిటీకి పోషకులుగ ఉండుటకు దయతో అంగీకరించిరి. ఉత్సవకార్యక్రమములో ఈ క్రిందివి ముఖ్యాంశములు :-

	రూ.
1. శతతమజయంతికి స్మారకముగ ఒక గ్రంథాలయము, పత్రికాపఠనాలయము, శిశువినోద కేంద్రము, ఒక సభాభవనమును నిర్మించుట ...	3,51,000
2. తమిళమందును తెలుగునందును శ్రీ స్వామిజి సంపూర్ణగ్రంథావళిని 10 సంపుటములుగ ప్రచురించుట ...	3,00,000
3. తమిళములో సప్రమాణముగ "శ్రీ వివేకానందస్వామి జీవిత చరిత్రము"ను ప్రచురించుట ...	25,000
4. శ్రీ వివేకానందస్వామిజి జీవితమును సందేశమును తెల్పు చిన్న పుస్తకములను కార్డుచిత్రములను ఉచితముగ పంచిపెట్టుట ...	10,000
5. మద్రాసు జార్జిటవునులో ఉన్న శ్రీరామకృష్ణమఠ నేషనల్ గరల్సు హయ్యరు ఎలిమెంటరీ స్కూలును వివేకానంద సెంటినరీ గరల్సు హైస్కూలుగ అభివృద్ధిచేయుట ...	1,00,000
6. మెరీనా రోడ్డులో ఐస్హౌసుకు ఎదురుగ శ్రీ వివేకానందస్వామిజి శిలా ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించుట ...	1,25,000
7. స్వామిజి జీవితమందలి ముఖ్యఘట్టములను తెల్పు వస్తుప్రదర్శనము (ఎక్సిబిషన్) ఏర్పాటుచేయుట ...	25,000
8. పౌరమహాసభలు, వివిధమతాలవారి సమావేశములు, పండిత సదస్సులు, వ్యాసరచనలో, వక్తృత్వములో పోటీలు జరుపుట ...	5,000
9. పేదలకు అన్నవస్త్రదానములు ...	5,000
10. కుష్ఠవ్యాధిగ్రస్తుల శరణాలయములందును, క్షయరోగ ఆసుపత్రుల లోను పిల్లలకును పండ్లను భక్ష్యములను పంచిపెట్టుట ...	5,000
11. జిల్లాలలో ఉత్సవములు (ఒక్కొక్క జిల్లాకు రూ. 2,000/-చొ॥)...	25,000
12. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమున శ్రీ వివేకానందస్వామిజి పేరున ఒక ఆచార్యపీఠమునకు కావలసిన మూలధనమును సమర్పించుట ...	15,000
13. పందిళ్లు, కుర్చీలు, ఎలక్ట్రిసిటీ వగైరాలు ...	3,000
14. అచ్చుపనులకు, తపాలాబిళ్లలకు, కాగితాలకు, ప్రయాణాలకు ...	3,000
15. ఇతర ఖర్చులు ...	5,000
మొత్తము ...	10,02,000

కావలసిన ధనవిరాళములను ఒసగవలసినదని మద్రాసునగరమందును దక్షిణభారతమందును గల ఉదారమహాజనులకందఱికిని ఈ క్రింద సంతకములుచేసిన మేము విజ్ఞాపించు

చున్నాము. రొక్కమునుగాని, చెక్కునుగాని "రామకృష్ణమిషను—శ్రీ వివేకానందస్వామి సెంటినరి, మద్రాసు-4" అను విలాసమునకు దయతో పంపినయెడల కృతజ్ఞతతో అందుకొని రసీదులు పంపబడును. మిషనుకు ఒసగబడు విరాళములకు వరుమానపన్ను లేదు.

శ్రీ కైలాసానందస్వామి
శ్రీ కె. కామరాజ్
శ్రీ సి. సుబ్రహ్మణ్యం
శ్రీ ఎమ్. భక్తవత్సలం
డా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు
డా॥ ఎ. లక్ష్మణస్వామి మొదలియార్
కర్నల్ వి. సుబ్రహ్మణ్యం
శ్రీ వి. టి. కృష్ణమాచారి
రాజా సర్ ఎమ్. ఎ. ముత్తయ్యచెట్టియార్
డా॥ పి. వి. చెరియను
శ్రీ ఎస్. అనంతరామకృష్ణన్
శ్రీ కె. బాలసుబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్
శ్రీ ఓ. వి. అలగేశన్
శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మిరెడ్డి
శ్రీ రామనాథ్ గోయంకా
శ్రీ జి. నరసింహన్
శ్రీ ఎస్. వి. రామమూర్తి
శ్రీ ఎమ్. ఎమ్. మురుగప్పచెట్టియా
శ్రీ జి. కుచేలర్
శ్రీ కె. ఎస్. రామస్వామిశాస్త్రి
శ్రీ ఎస్. వరదాచారి
శ్రీ టి. ఎస్. సంతానమ్
శ్రీమతి మేరీక్లబ్ వాలా జాదవ్
సిస్టరు ఆర్. ఎస్. సుబ్బులక్ష్మి
శ్రీ ఎస్. ఎస్. వాసన్
శ్రీ వి. సి. గణేశన్
శ్రీ టి. సదాశివన్
శ్రీ సి. ఎస్. లోకనాథముదలియార్
శ్రీ వి. కె. రామస్వామిముదలియార్
శ్రీ వి. పాండురంగయ్య
జె. వి. సోమయాజులు
శ్రీ పి. సూర్యనారాయణ
శ్రీ ఎమ్. పి. శివజ్ఞానం
శ్రీ బి. జగన్నాథ్ దాస్
శ్రీ లాల్ చంద్ దాదా
శ్రీ ఎమ్. సిటి. ముత్తయ్య
శ్రీ కరిముత్తు త్యాగరాజన్
శ్రీ శుద్ధసత్వానందస్వామి

గ్రంథపరిచయం

కవికోకిల శ్రీదువ్వూరి రామిరెడ్డిగారి
డైరి - ఉత్తరాలు

కవికోకిల గ్రంథమాల, పెమ్మారెడ్డిపాళెం-ఎల్లాయపాళెం (పోస్టు), నెల్లూరు జిల్లా. మూల్యం రెండు రూపాయలు. సంకలనకర్త కె. వి. రమణారెడ్డిగారు.

మంచుకొండ తొమ్మిదివంతులు నీటిలో మునిగియుండును. ఒకవంతుమాత్రము నీటిపై తేలియుండును. నిభృతజీవితమున గభీరమనన మున, అంతరంగమున కవి సృజించుకొను అశేషభావములు కొన్ని చైతన్యలహరియం దుప్పొంగి సముచితపదజాలమున వ్యక్తమగును. క్రమగత నిదిధ్యాసన, ధ్యానసమాధులవలన ఆంతరంగికజీవనము విస్తరిల్లును. సమాధి యందు సృష్టియగు భావము దేవకీగర్భమందలి శ్రీకృష్ణపరమాత్మునివలె పరిఢవిల్లి "తేజో

మయి'' అనదగు వాక్కునందు ప్రసరించును. ఈరీతి తపస్సులోను, ప్రవచనవ్యక్తీకరణమందును ఆరితేఱిన మహాకవులు ప్రపంచమున అరుదుగా గోచరింతురు. వీరిలో కవికోకిల శ్రీదువ్వూరి రామిరెడ్డిగా రొకరు.

''డైరి - ఉత్తరాల' వాఙ్మయము ఆంగ్లమున, తదితరప్రతీచీ సారస్వతమున గలదు. భారతదేశమందలి మేలి రచయితలు కొందఱు ఈరీతి సాహితిని సృష్టించిరి. సత్వరపత్రికా ప్రకటనమందలి సారస్వతమునకును ఈరీతి సాహిత్యమునకును విశేషవ్యత్యాసము కలదు. ప్రకటనను దృష్టిలో నిడికొనక ఒకడు రచించిన లేఖలందును, డైరీవృత్తాంతములందును సత్య సందీపిత బహుళాంశము లుండును. కవిహృదయమున కీ వాఙ్మయము నిక్కంపుదర్పణము.

ప్రస్తుతగ్రంథమున ప్రజ లీ వఱలో నెఱుగని బహుళాంశములు కలవు. ఇవి అమూల్యములు. నిగూఢమైయుండిన జీవితతత్త్వము, రసతత్త్వము, ఇందు గలదు. నిస్తులమై, నిర్మలమై, మహిమోపేతమైన శ్రీరామిరెడ్డిగారి జీవితప్రభావమును, కవిత్వమహత్త్వము ఈగ్రంథమున నొప్పుచుండుట భావుకులు గుర్తింతురు.

అర్ధాంగి అస్తమించినపుడు ఈయన హృదయమునుండి వెలారిన శోకరసవాహిని, ఈయన ప్రణయ మెట్టిదో, అంతరంగ మెట్టిదో పఠితలకు తెలుపును. చూడుడు:

'కన్నులు విచ్చి చూచితిని
కాంత శవంబును; జేతితోడనే
యన్నులమిన్న కాష్ఠమున
కగ్గి రగిల్చితి,......''

''మఱుపెటుగల్గు నీనగవు
మాటలు, నీదరహాసచంద్రికాం-
కురములు, వచ్చిరాని మృదు
కోపము.........''

ఇట్టి హృదయము గలవాడే మహాకవి కాజాలును. ఈ పద్యములోని అద్భుతభావనాశక్తిని గమనింపుడు.

''ఉ॥ పండిన పైరుచేల దన
పయ్యెదచెంగులకావిరంగు నీ
రెండలుగాయ సాంధ్యరమ
యింపుగ లాస్యమునల్ప; దిక్కులా
ఖండల చాపరుక్ రజము
గ్రమ్మినరీతిరహింప, మున్ను నా
దండకు నెనరాక, కవి
తా, విగతాశుని జేసితేగదా!''

కొలది దశాబ్దులకుమున్ను డాక్టరు కజిన్సు గారు కలకత్తా విశ్వకళాపరిషత్తులో ఉపాధ్యక్షులైన సర్ ఆశుతోషుముఖర్జీ మున్నగు మహావిద్వాంసులతో శోభిలు మహాసభలో ఒకానొక ఉపన్యాస సందర్భములో శ్రీరామిరెడ్డిగారి కవిత్వమునుగుఱించిన సూక్తులును, శ్రీ రామలింగారెడ్డిగారి వైదుష్యమును గుఱించి తెలిపిన మాటలును విద్యార్థినై నాటి సభలో నున్న నాఅంతరంగమున ఇంకను ప్రతిధ్వనించుచున్నవి.

ఈ రామిరెడ్డిగారి జీవితమహిమను, కవితాసౌందర్యమును ఈరీతిగా లోకమునకు తెలుపు కె. వి. రమణారెడ్డిగా రెంతయు వందనీయులు.

—జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తి

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు :

శ్రీ శాంతానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గలవు.

జీవుడు : సంసారము; మాయ, గ్రంథములు : గ్రంథులు, బాధగురువులు : బోధ గురువులు, తార్కికులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి; సాధకులు : వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు. జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము. బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డలకయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరంద పేశలములు, నిర్వృతికరములు.

... ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూత్రాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి... -ఆంధ్రప

540 పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు పంచమ ముద్రణము : వెల : రూ. 3-50

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు: శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమత నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించి యుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామ మందెనో, అందు సర్వసమ్మతమూలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంతరము లెట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమత నామ మెట్లు లేర్పడెనో విశదీకరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెలుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమమైనదని శిరసాగ్గి చెప్పవలసియున్నది. ... —భారతజ్యోతి 12-4-1956.

... గ్రంథము ప్రావాహిక శైలిలో అనువదింపబడినది. —హిందూపత్రిక 5-8-'56.

168 పుటలు వెల : రూ. 1-25

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

సంపాదకులు : శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము,
శ్రీ. కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటర్ ప్రెస్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (మద్రాసు - 18) న ముద్రింపబడి,